

Voorstel van wet houdende regels met betrekking tot de productie, het transport, de handel en de levering van elektriciteit en gas (Elektriciteits- en gaswet)

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is, mede ter uitvoering van Europese verplichtingen op het gebied van elektriciteit en gas, één wettelijk kader tot stand te brengen met betrekking tot de productie, het transport en de levering van elektriciteit en gas met het oog op een betrouwbare, duurzame en doelmatige voorziening van elektriciteit en gas;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling Advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

§ 1.1. Begripsbepalingen

Artikel 1.1 (begripsbepalingen)

1. In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:
 - aangeslotene*: een ieder die beschikt over een aansluiting;
 - aansluiting*: één of meer leidingen ten behoeve van transport van elektriciteit of gas die een systeem verbinden met een installatie of die een systeem verbinden met een gesloten distributiesysteem;
 - Agentschap*: het Agentschap, bedoeld in verordening (EG) nr. 713/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 tot oprichting van een agentschap voor de samenwerking tussen energieregulators (Pb EU 2009, L 211);
 - beheerder van een gesloten distributiesysteem voor elektriciteit*: onderneming die op grond van artikel 4.2, tweede lid, onderdeel a, is aangewezen;
 - beheerder van een gesloten distributiesysteem voor gas*: onderneming die op grond van artikel 4.2, tweede lid, onderdeel b, is aangewezen;
 - bindende gedragslijn*: een zelfstandige last die niet wegens een overtreding wordt opgelegd;
 - biomassa*: biologisch afbreekbare fractie van producten, afvalstoffen en residuen van biologische oorsprong uit de landbouw – met inbegrip van plantaardige en dierlijke stoffen –, de bosbouw en aanverwante bedrijfstakken, met inbegrip van de visserij en de aquacultuur alsmede de biologisch afbreekbare fractie van industrieel en huishoudelijk afval;
 - congestie*: situatie waarin de maximale transportcapaciteit van een deel van een systeem niet voldoende is om te voorzien in de behoefte aan transport;
 - congestiegebied*: gebied waarin de te verwachten behoefte aan transport van de in dat gebied aanwezige eindgebruikers en producenten redelijkerwijs zal leiden tot congestie;
 - congestiemanagement*: stelsel van procedures dat voorkomt dat zich congestie voordoet en de maatregelen die bewerkstelligen dat congestie wordt opgeheven;
 - directe lijn*: leidingen ten behoeve van transport van elektriciteit of gas die voldoet aan artikel 4.6, tweede lid;
 - distributiesysteem*: distributiesysteem voor elektriciteit of distributiesysteem voor gas;

distributiesysteembeheerder: distributiesysteembeheerder voor elektriciteit of distributiesysteembeheerder voor gas;

distributiesysteem voor elektriciteit: leidingen ten behoeve van transport van elektriciteit op een spanningsniveau kleiner dan 110 kilovolt en daarmee verbonden hulpmiddelen die noodzakelijk zijn voor het transport, niet zijnde een directe lijn;

distributiesysteem voor gas: leidingen ten behoeve van lokale of regionale gasdistributie aan eindafnemers en daarmee verbonden hulpmiddelen die noodzakelijk zijn voor het transport, niet zijnde een directe lijn of een productiesysteem;

distributiesysteembeheerder voor elektriciteit: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel e, is aangewezen;

distributiesysteembeheerder voor gas: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel f, is aangewezen;

eindafnemer: natuurlijk persoon of rechtspersoon die elektriciteit of gas koopt voor eigen gebruik;

exclusieve economische zone: exclusieve economische zone van Nederland zoals vastgesteld bij of krachtens de Rijkswet instelling exclusieve economische zone;

garantie van oorsprong: bewijsstuk dat een producent een hoeveelheid elektriciteit of gas uit hernieuwbare energiebronnen of een hoeveelheid elektriciteit in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling heeft opgewekt;

gas:

a. aardgas dat bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is en

b. stof die:

1°. is opgewekt in een productie-installatie die uitsluitend gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen of is opgewekt in een hybride productie-installatie die gebruik maakt van zowel hernieuwbare als fossiele energiebronnen en

2°. bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is voor zover het mogelijk en veilig is deze stof overeenkomstig hoofdstuk 2 te transporteren;

gasopslaginstallatie: een installatie voor de opslag van gas, met inbegrip van het gedeelte van een LNG-installatie dat voor opslag wordt gebruikt, maar met uitzondering van het gedeelte dat wordt gebruikt voor gasproductie en met uitzondering van een installatie die uitsluitend ten dienste staat van een transmissiesysteembeheerder voor gas bij de uitvoering van zijn wettelijke taken;

gesloten distributiesysteem: distributiesysteem dat op grond van artikel 4.4 is erkend;

grote aansluiting: aansluiting, niet zijnde een kleine aansluiting;

handelaar: een ieder die elektriciteit of gas koopt om het door te verkopen aan handelaren of leveranciers;

hernieuwbare energiebronnen: wind, zonne-energie, omgevingslucht-, oppervlaktewater- en aardwarmte, energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas en biogas;

hoogrenderende warmtekrachtkoppeling: warmtekrachtkoppeling die voldoet aan bijlage I bij richtlijn 2012/27;

huishoudelijke eindafnemer: eindafnemer die elektriciteit of gas koopt voor eigen huishoudelijk gebruik;

infrastructuurbedrijf: infrastructuurgroep met uitzondering systeembeheerders die daarvan onderdeel uitmaken;

infrastructuurgroep: groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waarvan een of meer systeembeheerders onderdeel uitmaken;

inkomstenbesluit: besluit vastgesteld op grond van artikel 6.8;

installatie: elektrisch of gastechnisch materieel dat, leidingen die en apparatuur dat:

a. onderling duurzaam is verbonden,

b. is bestemd voor of ten dienste staat aan het verbruik of de productie van elektriciteit of gas,

c. wordt gebruikt of beheerd door een eindafnemer of een producent en

d. zich ten opzichte van een systeem of een directe lijn bevindt achter de voorzieningen die het systeem of de directe lijn beveiligen;

interconnector: landsgrensoverschrijdende transmissielijn die uitsluitend een koppeling legt tussen transmissiesystemen;

interconnectorbeheerder: interconnectorbeheerder voor elektriciteit of gas;

interconnectorbeheerder voor elektriciteit: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel b, is aangewezen;

interconnectorbeheerder voor gas: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel d, is aangewezen;

kleine aansluiting: aansluiting met een aansluitgrootte kleiner dan of gelijk aan 3 x 80 Ampère of 40 m³(n) per uur;

leverancier: een ieder die elektriciteit of gas verkoopt aan eindafnemers;

leveringsvergunning: vergunning verleend op grond van artikel 8.7;

LNG-beheerder: onderneming die eigenaar is van een LNG-installatie en die krachtens artikel 3.2 is aangewezen;

LNG-installatie: installatie die gebruikt wordt voor het vloeibaar maken van gas of voor de invoer, de verlading of de hervergassing van vloeibaar gas, met inbegrip van ondersteunende diensten en tijdelijke opslag die nodig zijn voor het proces van hervergassing en de daaropvolgende levering aan het systeem, met uitzondering van de gedeeltes van de installatie die gebruikt worden voor opslag;

meetinrichting: samenstel van apparatuur dat tot doel heeft de uitgewisselde elektriciteit of het uitgewisselde gas tussen een installatie en een systeem te meten;

methodebesluit: besluit vastgesteld op grond van artikel 6.7;

ondersteunende diensten: de diensten die nodig zijn voor de toegang tot of de werking van een LNG-installatie of een gasopslaginstallatie;

Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken;

producent: een ieder die elektriciteit of gas produceert;

productiesysteem: leidingen die onderdeel uitmaken van een olie- of gaswinningsproject of die worden gebruikt voor het transport van gas rechtstreeks van een gaswinningsproject naar een verwerkingsinstallatie, een opslagplaats of een aanlandingsplaats;

programmaverantwoordelijkheid: de op grond van artikel 7.7, eerste lid, geldende verplichting tot het opstellen van een programma;

rekening: staat in een elektronisch systeem voor het uitgeven en innemen van garanties van oorsprong waarop een tegoed van garanties van oorsprong wordt geboekt;

richtlijn 98/34: richtlijn nr. 98/34/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 juni 1998 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij (PbEG 1998, L 204);

richtlijn 2009/72: richtlijn nr. 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van Richtlijn 2003/54/EG (Pb EU 2009, L 211);

richtlijn 2009/73: richtlijn nr. 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor gas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (Pb EU 2009, L 211);

richtlijn 2012/27: richtlijn nr. 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (Pb EU 2012, L 315);

systeem: transmissiesysteem of distributiesysteem;

systeembeheerder: transmissiesysteembeheerder of distributiesysteembeheerder;

systeemgebruiker: handelaar, leverancier of aangeslotene;

systeemkoppeling: uitrusting om systemen onderling te koppelen;

tijdelijke taken: taken als bedoeld in artikel 5.32;

transmissiesysteem: transmissiesysteem voor elektriciteit of transmissiesysteem voor gas;

transmissiesysteembeheerder: transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit of transmissiesysteembeheerder voor gas;

transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel a, is aangewezen;

transmissiesysteembeheerder voor gas: onderneming die op grond van artikel 4.2, eerste lid, onderdeel c, is aangewezen;

transmissiesysteem op zee: transmissiesysteem voor elektriciteit, bestaande uit de leidingen die een windpark op zee verbinden met het transmissiesysteem op land inclusief de aansluiting op het transmissiesysteem op land;

transmissiesysteem voor elektriciteit: leidingen ten behoeve van transport van elektriciteit op een spanningsniveau gelijk aan of groter dan 110 kilovolt en daarmee verbonden hulpmiddelen die noodzakelijk zijn voor het transport, niet zijnde directe lijnen;

transmissiesysteem voor gas: leidingen ten behoeve van transport van gas onder hoge druk en daarmee verbonden hulpmiddelen die noodzakelijk zijn voor het transport, niet zijnde:

- a. een productiesysteem;
- b. een distributiesysteem;
- c. een directe lijn;

verordening 714/2009: verordening (EG) nr. 714/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003 (Pb EU 2009, L 211);

verordening 715/2009: verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005 (Pb EU 2009, L 211);

verordening 1227/2011: verordening (EU) nr. 1227/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1228/2003 (Pb EU 2011, L 326);

verordening 347/2013: verordening (EU) nr. 347/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2013 betreffende richtsnoeren voor de trans-Europese energie-infrastructuur en tot intrekking van Beschikking nr. 1364/2006/EG en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 713/2009, (EG) nr. 714/2009 en (EG) nr. 715/2009 (PbEU 2013, L 115);

verordening 994/2010: verordening (EU) Nr. 994/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende maatregelen tot veiligstelling van de gaslevering en houdende intrekking van Richtlijn 2004/67/EG van de Raad (PbEU 2010, L295);

wettelijke taak: taak als bedoeld in het tweede lid;

zelfstandige last: enkele last tot het verrichten van bepaalde handelingen, bedoeld in artikel 5:2, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht, ter bevordering van de naleving van wettelijke voorschriften.

2. De wettelijke taken van een systeembeheerder zijn:

a. bij of krachtens deze wet aan hem opdragen taken, met uitzondering van de tijdelijke taken en de taken die krachtens artikel 11.1 aan hem zijn opgedragen en

b. bij ministeriële regeling aan te wijzen onderdelen van bindende EU-rechtshandelingen inzake elektriciteit of gas.

Artikel 1.2 (uitzonderingen)

1. In afwijking van artikel 1.1, eerste lid, wordt een verzameling aansluitingen beschouwd als één aansluiting, voor zover:

a. die wordt gebruikt door een organisatorische eenheid die zich in hoofdzaak bezighoudt met:

1°. openbaar vervoer per trein, metro, tram of trolley,

2°. mijnbouwkundige activiteiten,

3°. het beheer en de exploitatie van telecommunicatie- en kabelnetwerken,

4°. het beheer van de openbare verlichting of van verkeersregelininstallaties,

5°. riolering, bemaling, waterzuivering of transport en distributie van water,

b. de eenheid daarbij uitsluitend ingevolge de technische aard van de bedrijfsuitoefening beschikt over verscheidene aansluitingen,

c. het totale aan de eenheid voor die bedrijfsuitoefening beschikbaar gestelde vermogen meer bedraagt dan 2 MVA en

d. de bedrijfsuitoefening door deze eenheid op fysiek geïntegreerde basis geschiedt.

2. Een organisatorische eenheid als bedoeld in het eerste lid wordt voor de toepassing van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met uitzondering van hoofdstuk 6, geacht te zijn een aangeslotene met een grote aansluiting.

3. Een onderneming die zich in hoofdzaak bezig houdt met het vervoer van personen of goederen per trein wordt voor de toepassing van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met uitzondering van hoofdstuk 6, geacht te zijn een aangeslotene met een grote aansluiting ook indien zij geen aansluiting heeft op een systeem.

§ 1.2. Toepassingsbereik

Artikel 1.3 (toepassingsbereik)

Deze wet en de daarop berustende bepalingen zijn mede van toepassing op binnen de exclusieve economische zone gelegen productie-installaties, gasopslaginstallaties, LNG-installaties, interconnectoren en transmissiesystemen op zee.

Hoofdstuk 2. Elektriciteits- en gasproductie

§ 2.1. Elektriciteitsproductie

Artikel 2.1 (nieuwe productie conform RL)

1. Indien naar het oordeel van Onze Minister om de leveringszekerheid of de voorzieningszekerheid van elektriciteit te waarborgen onvoldoende productie-installaties worden gebouwd, kan hij een procedure starten overeenkomstig artikel 8 van richtlijn 2009/72.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de procedure, bedoeld in artikel 8 van richtlijn 2009/72.

Artikel 2.2 (wijziging zeggenschap)

1. Iedere wijziging met betrekking tot zeggenschap als bedoeld in artikel 26 van de Mededingingswet in een productie-installatie met een nominaal elektrisch vermogen van meer dan 250 MW of een onderneming die een productie-installatie met een nominaal elektrisch vermogen van meer dan 250 MW beheert, wordt door één van de bij deze wijziging betrokken partijen voorafgaand gemeld aan Onze Minister.

2. Onze Minister kan op grond van overwegingen van openbare veiligheid, de leveringszekerheid of de voorzieningszekerheid de wijziging, bedoeld in het eerste lid, verbieden of voorschriften hieraan verbinden.

3. Rechtshandelingen verricht in strijd met het eerste lid zijn door een rechterlijke uitspraak vernietigbaar.

4. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de melding, bedoeld in het eerste lid.

§ 2.2. Rijkscoördinatieregeling

Artikel 2.3 (RCR – productie)

1. De procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening, is van toepassing op de aanleg en uitbreiding van:

a. een productie-installatie, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een systeem, met een capaciteit van ten minste 100 MW, indien het betreft een installatie voor de opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie;

b. een productie-installatie, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een systeem, met een capaciteit van ten minste 50 MW, indien het betreft een installatie voor de opwekking van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen anders dan met behulp van windenergie;

c. een productie-installatie, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een systeem, met een capaciteit van ten minste 500 MW, indien het betreft een installatie voor de opwekking van elektriciteit anders dan uit hernieuwbare energiebronnen.

2. De procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening is eveneens van toepassing op de uitbreiding van een productie-installatie voor de opwekking van elektriciteit anders dan uit hernieuwbare energiebronnen, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een systeem, indien door die uitbreiding de capaciteit van die productie-installatie wordt vergroot tot ten minste 500 MW.

Artikel 2.4 (RCR – productie)

1. Een producent meldt een voornemen tot aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste of tweede lid, zo spoedig mogelijk schriftelijk aan Onze Minister. Bij ministeriële regeling kan voor het doen van de melding en de daarbij te verstrekken gegevens een formulier worden vastgesteld.

2. Indien, in aanmerking genomen de omvang, aard en ligging van een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste of tweede lid, alsmede het aantal voor de aanleg of uitbreiding van die productie-installatie benodigde besluiten, redelijkerwijs niet valt te verwachten dat

toepassing van de procedure, bedoeld in artikel 2.3, eerste of tweede lid, de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden, kan Onze Minister bepalen dat:

- a. geen van de procedures, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid;
 - b. uitsluitend de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel a,
 - c. uitsluitend de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel b of
 - d. de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel a, gevolgd door de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel b,
- van de Wet ruimtelijke ordening, van toepassing zijn of is op de aanleg of de uitbreiding van die productie-installatie. Onze Minister hoort de producent en de betrokken bestuursorganen over een voornemen toepassing te geven aan de bevoegdheid, bedoeld in de eerste volzin.

Artikel 2.5 (RCR – aangewezen minister)

1. Onze Minister is de aangewezen minister, bedoeld in artikel 3.35, tweede en derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening.

2. Indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3.28, vierde lid, van de Wet ruimtelijke ordening treden, in afwijking van dat artikellid, Onze Minister en Onze Minister van Infrastructuur en Milieu gezamenlijk in de plaats van burgemeester en wethouders ten aanzien van de bevoegdheden en verplichtingen, bedoeld in dat artikellid.

3. Onze Minister kan, in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad, bepalen dat Onze Minister en Onze Minister wie het mede aangaat, met overeenkomstige toepassing van artikel 3.35, derde lid, vierde volzin, van de Wet ruimtelijke ordening, één of meer besluiten nemen die nodig zijn voor de aanleg of uitbreiding van een daarbij aangewezen productie-installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid.

Artikel 2.6 (RCR – delegatie)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden de besluiten aangewezen die voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, in ieder geval besluiten als bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, onderdeel b, van de Wet ruimtelijke ordening zijn.

2. Onze Minister kan ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, tevens één of meer andere besluiten dan de bij of krachtens het eerste lid aangewezen besluiten aanwijzen als besluiten als bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, onderdeel b, van de Wet ruimtelijke ordening.

3. Onze Minister kan, indien een bij of krachtens het eerste lid aangewezen besluit de toepassing van de procedure, bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, zou belemmeren of ernstig bemoeilijken, bepalen dat het desbetreffende besluit, in afwijking van de maatregel, bedoeld in het eerste lid, niet als een besluit als bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, onderdeel b, van de Wet ruimtelijke ordening wordt aangemerkt.

Artikel 2.7 (RCR – provinciale staten)

1. Provinciale staten zijn bevoegd voor de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie voor opwekking van elektriciteit met behulp van windenergie met een capaciteit van ten minste 5 maar niet meer dan 100 MW, met inbegrip van de aansluiting van die installatie op een systeem, gronden aan te wijzen en daarvoor een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.26, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen. De gemeenteraad is voor de duur van tien jaren na de

vaststelling van het inpassingsplan niet bevoegd voor die gronden een bestemmingsplan vast te stellen.

2. Provinciale staten geven in ieder geval toepassing aan de bevoegdheid op grond van het eerste lid indien een producent een voornemen tot de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in het eerste lid schriftelijk bij hen heeft gemeld en de betrokken gemeente een aanvraag van die producent tot vaststelling dan wel wijziging van een bestemmingplan met betrekking tot de gronden, bedoeld in het eerste lid, heeft afgewezen. Voor het doen van de melding en de daarbij te verstrekken gegevens kunnen provinciale staten een formulier vaststellen.

3. Artikel 3.26, tweede en derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening is van overeenkomstige toepassing. Artikel 3.26, vijfde lid, van de Wet ruimtelijke ordening is niet van toepassing.

4. Indien provinciale staten toepassing geven aan de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, oefenen gedeputeerde staten de bevoegdheden en voeren de verplichtingen, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht uit en beslissen op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, b, c of g, van die wet. Gedeputeerde staten zenden terstond een afschrift aan burgemeester en wethouders van beschikkingen die zijn gegeven met toepassing van de bevoegdheden, bedoeld in de eerste volzin.

5. Provinciale staten kunnen, zo nodig in afwijking van het tweede lid, besluiten geen toepassing te geven aan het eerste lid indien:

a. in aanmerking genomen de omvang, aard en ligging van een productie-installatie als bedoeld in het eerste lid, redelijkerwijs niet valt te verwachten dat toepassing van dit artikel de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden en

b. is voldaan aan de voor die provincie gestelde minimum realisatienorm.

6. Het tweede lid is niet van toepassing indien is voldaan aan de krachtens het zevende lid voor die provincie gestelde minimum realisatienorm.

7. Bij algemene maatregel van bestuur wordt per provincie een minimum realisatienorm vastgesteld. De voordracht voor de algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Artikel 2.8 (RCR – rol gedeputeerden)

1. Gedeputeerde staten coördineren de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 2.6, eerste lid, ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.6, eerste lid.

2. Gedeputeerde staten nemen de besluiten, bedoeld in het eerste lid, met uitsluiting van het in eerste aanleg bevoegde bestuursorgaan, tenzij dit een bestuursorgaan van het Rijk is.

3. Gedeputeerde staten geven ten aanzien van de ontwerpen van de besluiten, bedoeld in het eerste lid, gezamenlijk toepassing aan artikel 3:11, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en voegen de kennisgevingen, bedoeld in artikel 3:12 van die wet, samen in een kennisgeving die door hen wordt gedaan.

4. Voor zover de aanleg of de uitbreiding, bedoeld in het eerste lid, onevenredig wordt belemmerd door bepalingen die – al dan niet krachtens de wet – bij of krachtens een regeling van een gemeente of waterschap zijn vastgesteld, kunnen die bepalingen bij het nemen of uitvoeren van de besluiten, bedoeld in het eerste lid, om dringende redenen buiten toepassing worden gelaten.

5. Artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid, van de Wet ruimtelijke ordening is van overeenkomstige toepassing.

6. Onze Minister kan op verzoek van gedeputeerde staten bepalen dat het eerste lid niet van toepassing is op een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, indien:

a. in aanmerking genomen de omvang, aard en ligging van de desbetreffende productie-installatie, redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van het eerste lid de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden of

b. gedeputeerde staten anders dan ter uitvoering van het eerste lid reeds voldoende bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen van het Rijk met betrekking tot de opwekking op land van elektriciteit met behulp van windenergie.

7. Gedeputeerde staten kunnen bepalen dat het eerste lid niet van toepassing is op een productie-installatie als bedoeld in artikel 2.7, eerste lid, indien:

a. in aanmerking genomen de omvang, aard en ligging van de desbetreffende productie-installatie, redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van het eerste lid de besluitvorming in betekenende mate zal versnellen of dat daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden of

b. is voldaan aan de krachtens artikel 2.7, zevende lid, voor die provincie gestelde minimum realisatienorm.

§ 2.3. Garanties van oorsprong

Artikel 2.9 (garanties van oorsprong)

1. Onze Minister is belast met het uitgeven en innemen via een elektronisch systeem van:
 - a. garanties van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen;
 - b. garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
 - c. garanties van oorsprong voor gas uit hernieuwbare energiebronnen.
2. Onze Minister opent op aanvraag een rekening. Bij deze aanvraag overlegt de producent het resultaat van de vaststelling, bedoeld in artikel 5.29.
3. Onze Minister boekt op aanvraag garanties van oorsprong als bedoeld in het eerste lid op een daarbij aangegeven rekening indien een in Nederland gevestigde producent bij deze aanvraag de gegevens omtrent de gemeten hoeveelheid elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling of gas uit hernieuwbare energiebronnen overlegt.

Artikel 2.10 (GvO – mandaat)

Onze Minister kan de taken, bedoeld in artikel 2.9, mandateren aan een niet-ondergeschikte die onafhankelijk is van een producent, een leverancier of een handelaar.

Artikel 2.11 (GvO -elektriciteit)

1. Een garantie van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen toont bij uitsluiting aan dat de daarop aangegeven hoeveelheid elektriciteit is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen.
2. Een garantie van oorsprong voor elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling toont bij uitsluiting aan dat de daarop aangegeven hoeveelheid elektriciteit is opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling.
3. Een garantie van oorsprong voor gas uit hernieuwbare energiebronnen toont bij uitsluiting aan dat de daarop aangegeven hoeveelheid gas is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen.

Artikel 2.12 (GvO – andere lidstaten)

1. Waar in deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verwezen naar garanties van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, worden garanties van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen uitgegeven door onafhankelijke instanties in een andere lidstaat van de Europese Unie, die naar aard en strekking overeenkomen met eerstbedoelde garanties van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen, daarmee gelijkgesteld.

2. Waar in deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verwezen naar garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, worden garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling uitgegeven door onafhankelijke instanties in een andere lidstaat van de Europese Unie, die naar aard en strekking overeenkomen met eerstbedoelde garanties van oorsprong, daarmee gelijkgesteld.

Artikel 2.13 (GvO – delegatiebepaling, o.a. kosten)

1. Bij ministeriële regeling worden tarieven vastgesteld voor kosten die gepaard gaan met handelingen met betrekking tot garanties van oorsprong.

2. Bij ministeriële regeling worden regels vastgesteld met betrekking tot:

- a. de informatie die door een producent, een leverancier, een handelaar, een afnemer of een systeembeheerder verstrekt wordt aan Onze Minister;
- b. het uitgeven en de geldigheidsduur van garanties van oorsprong;
- c. het vermelden van gegevens op garanties van oorsprong;
- d. de voorwaarden waaronder en de wijze waarop een producent, een leverancier, een handelaar of een afnemer gebruik kunnen maken van de door hen verkregen garanties van oorsprong of deze kunnen verhandelen;
- e. de vaststelling, bedoeld in artikel 5.29.

3. De regels, bedoeld in het tweede lid, kunnen verschillen voor de verschillende soorten garanties van oorsprong.

§ 2.4. Kleine velden

Artikel 2.14 (aanwijzing rechtspersoon gasvoorkomens)

Onze Minister wijst voor de in artikel 2.15, eerste lid, omschreven taken een rechtspersoon aan.

Artikel 2.15 (taken rechtspersoon; GasTerra)

1. In het belang van het planmatig beheer van voorkomens van gas, ter verzekering op lange termijn van een behoedzaam en rationeel gebruik van deze natuurlijke hulpbron, verricht de op grond van artikel 2.14 aangewezen rechtspersoon de volgende taken:

- a. het zorg dragen voor de afname van gas dat wordt gewonnen in het gebied dat is aangewezen in de bij koninklijk besluit van 30 mei 1963, nr. 39 (Stcrt. 126) verleende winningsvergunning, op een wijze die ook mogelijk maakt het winnen van gas in andere gebieden binnen Nederland en het continentaal plat in het planmatig beheer te betrekken;
- b. het op verzoek van een houder van een andere Nederlandse winningsvergunning dan bedoeld in onderdeel a, dan wel van degene met wie voor het gebruik van die vergunning een overeenkomst is gesloten inzake het voor gezamenlijke rekening winnen van gas, zorg dragen voor de afname van gas dat wordt gewonnen in het gebied waarop de winningsvergunning betrekking

heeft, onder redelijke voorwaarden en tegen betaling van een op marktconforme grondslag bepaalde vergoeding;

c. het jaarlijks aan Onze Minister overleggen van een overzicht waarin ten aanzien van de eerstvolgende twintig jaar ramingen zijn opgenomen met betrekking tot de uitoefening van de taken, bedoeld in de onderdelen a en b, onder vermelding van daarbij gehanteerde vooronderstellingen en relevante onderscheidingen.

2. Onze Minister kan de rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid, tijdelijk ontheffing verlenen van de verplichting, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, indien deze rechtspersoon door naleving van die verplichting ernstige economische en financiële moeilijkheden ondervindt of dreigt te ondervinden.

3. Indien een transmissiesysteembeheerder voor gas op grond van artikel 2.16, derde lid, geen uitvoering geeft aan artikel 2.16, eerste lid, dan vervalt de verplichting, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b.

Artikel 2.16 (taak GTS inname gas uit gasvoorkomens)

1. Een transmissiesysteembeheerder voor gas heeft in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van gas, ter verzekering op lange termijn van een behoedzaam en rationeel gebruik van deze natuurlijke hulpbron tot taak zorg te dragen voor de inname en het transport van gas uit de gasvoorkomens in gebieden binnen Nederland en op het continentaal plat.

2. Indien een transmissiesysteembeheerder voor gas ter uitvoering van de taak, bedoeld in het eerste lid, moet investeren in de aanleg of uitbreiding van het systeem dan meldt hij dit voornemen aan Onze Minister. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld omtrent de melding.

3. Onze Minister besluit binnen 13 weken nadat de melding is gedaan, of een investering als bedoeld in het eerste lid, noodzakelijk is, gelet op het belang, bedoeld in het eerste lid. Indien Onze Minister besluit dat de investering niet noodzakelijk is, wordt een transmissiesysteembeheerder voor gas geacht te zijn ontheven van de taak, bedoeld in het eerste lid, voor dat voorkomen.

4. Een transmissiesysteembeheerder voor gas overlegt jaarlijks aan Onze Minister een overzicht waarin ten aanzien van de eerstvolgende twintig jaar ramingen zijn opgenomen met betrekking tot de uitoefening van de taak, bedoeld in het eerste lid, onder vermelding van daarbij gehanteerde vooronderstellingen en relevante onderscheiden.

Artikel 2.17 (kleine velden - gegevens en inlichtingen)

1. Een transmissiesysteembeheerder voor gas kan, ten einde te waarborgen dat hij de taak, bedoeld in artikel 2.16, eerste lid, zo doelmatig mogelijk kan uitvoeren, voorwaarden stellen aan de wijze waarop het gas van een houder van Nederlandse winningsvergunningen dan wel degene met wie voor het gebruik van die vergunning een overeenkomst is gesloten inzake het voor gezamenlijke rekening winnen van gas, wordt ingenomen.

2. Een systeemgebruiker verstrekt een transmissiesysteembeheerder voor gas desgevraagd tijdig voldoende inlichtingen en gegevens om te waarborgen dat de taak, bedoeld in het eerste lid kan worden uitgevoerd.

3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, en de gegevens en inlichtingen, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 2.18 (kleine velden beleid - taken Minister)

Onze Minister stelt tenminste eenmaal in de vijf jaar vast van welke hoeveelheid gas, dat wordt gewonnen uit het Groningen veld op basis van de bij koninklijk besluit van 30 mei 1963, nr. 39 (Stcrt. 126) verleende winningsvergunning, de op grond van artikel 2.14 aangewezen rechtspersoon uit mag gaan bij de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 2.15, eerste lid, onderdelen a en b. Bij iedere vaststelling geeft Onze Minister aan welke hoeveelheid de komende tien jaar ten hoogste gemiddeld per jaar mag worden gewonnen. De vaststelling maakt onderdeel uit van de voorschriften aan de houder van een winningsvergunning als bedoeld in artikel 36, tweede en derde lid, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2.19 (kleine velden - verstrekken inlichtingen)

1. De op grond van artikel 2.14 aangewezen rechtspersoon verstrekt Onze Minister alle inlichtingen die hij nodig heeft voor de toepassing van artikel 2.15, tweede lid, en artikel 2.18. Die inlichtingen omvatten in ieder geval de voorwaarden en de vergoeding die deze rechtspersoon hanteert voor de afname van gas als bedoeld in artikel 2.15, eerste lid, onderdeel b, alsmede wijzigingen daarin.

2. Een transmissiesysteembeheerder voor gas verstrekt Onze Minister alle inlichtingen die hij nodig heeft voor de toepassing van artikel 2.15, tweede lid, en artikel 2.18, derde lid.

§ 2.5. Gaskwaliteit

Artikel 2.20 (gaskwaliteit, MR)

1. Gas dat op het systeem wordt ingevoed of door een systeembeheerder voor gas op afleverpunten wordt afgeleverd, voldoet aan bij ministeriële regeling te stellen eisen, welke eisen kunnen verschillen voor invoed- en afleverpunten en naar energie-inhoud, drukniveau en regio.

2. De eisen, bedoeld in het eerste lid, hebben in ieder geval betrekking op de veiligheid, doelmatigheid, waaronder in ieder geval wordt verstaan minimalisatie van maatschappelijke kosten, betrouwbaarheid en de duurzaamheid van het transport en de toepassing van gas.

§ 2.6. Salderen

Artikel 2.21 (salderen)

1. Voor een aangeslotene met een kleine aansluiting die elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen invoedt op het systeem, berekent de leverancier het verbruik ten behoeve van de facturering en inning van de leveringskosten door de aan het systeem onttrokken elektriciteit te verminderen met de op het systeem ingevoede elektriciteit, waarbij de vermindering maximaal de hoeveelheid aan het systeem onttrokken elektriciteit bedraagt.

2. Voor een aangeslotene met een kleine aansluiting die elektriciteit uit andere dan hernieuwbare energiebronnen invoedt op het systeem, berekent de leverancier het verbruik ten behoeve van de facturering en inning van de leveringskosten door de aan het systeem onttrokken elektriciteit te verminderen met de op het systeem ingevoede elektriciteit, met een maximum van 5000 kWh aan op het systeem ingevoede elektriciteit, voor zover het saldo van de aan het systeem onttrokken minus de op het systeem ingevoede elektriciteit niet minder dan nul bedraagt.

3. Indien de door de aangeslotene, bedoeld in het eerste en tweede lid, op het systeem ingevoede hoeveelheid elektriciteit groter is dan de hoeveelheid die ingevolge die leden in mindering wordt gebracht op de aan het systeem onttrokken elektriciteit, betaalt de leverancier aan de betreffende aangeslotene voor het meerdere een redelijke vergoeding.

Hoofdstuk 3. Gasopslag en LNG

§ 3.1. Rijkscoördinatieregeling LNG-installaties

Artikel 3.1 (RCR - van overeenkomstige toepassing)

Artikel 2.3 tot en met artikel 2.6 is van overeenkomstige toepassing op de aanleg of uitbreiding van een LNG-installatie met een capaciteit die overeenkomt met ten minste 4 miljard m³ gas per jaar, met inbegrip van de aansluiting van de LNG-installatie op een systeem, met dien verstande dat onder productie-installatie telkens LNG-installatie wordt verstaan.

§ 3.2. Beheerder van een gasopslaginstallatie en LNG-installatie

Artikel 3.2 (aanwijzen beheerder gasopslaginstallaties en LNG-installaties)

1. Onze Minister wijst op aanvraag een onderneming die eigenaar is van een gasopslaginstallatie of een LNG-installatie, aan als beheerder van de desbetreffende installatie.
2. Een aanwijzing kan worden gewijzigd of ingetrokken.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake:
 - a. de voorwaarden of verplichtingen die aan een beschikking kunnen worden verbonden;
 - b. het opmaken, bewaren, overleggen of afdragen van gegevens;
 - d. de voorwaarden waaronder een beschikking kan worden gewijzigd of ingetrokken;
 - e. de procedure om te komen tot een aanwijzing of een wijziging of intrekking daarvan.

Artikel 3.3 (onafhankelijkheid beheerder gasopslaginstallatie)

Een beheerder van een gasopslaginstallatie voldoet aan de volgende voorwaarden:

- a. de onderneming heeft rechtspersoonlijkheid en
- b. de onderneming is onafhankelijk van een onderneming die actief is op het gebied van productie of levering van of handel in elektriciteit en gas.

Artikel 3.4 (taken beheerder LNG-installatie en gasopslaginstallatie)

1. Een beheerder van een gasopslaginstallatie of een LNG-installatie, onderhoudt en ontwikkelt zijn gasopslaginstallatie of zijn LNG-installatie op een wijze die de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid van zijn installatie waarborgt, met inachtneming van het milieu.
2. Een beheerder van een gasopslaginstallatie of een LNG- installatie verstrekt aan:
 - a. systeembeheerders en beheerders van andere gasopslaginstallaties en LNG-installaties voldoende informatie om te waarborgen dat de opslag van gas met behulp zijn gasopslaginstallatie of zijn LNG-installatie, en de daarmee verbonden systemen voor gas op een veilige en doelmatige wijze kan plaatsvinden, en
 - b. gebruikers van de installatie alle gegevens die zij nodig hebben voor een efficiënte toegang tot de installatie.
3. Een beheerder van een gasopslaginstallatie of LNG-installatie onthoudt zich van discriminatie tussen gebruikers of categorieën gebruikers van zijn installatie.
4. Een beheerder van een gasopslaginstallatie of LNG-installatie maakt alle informatie die nodig is voor doeltreffende mededinging en een efficiënte werking van de markt openbaar.
5. Artikel 2.2 is van overeenkomstige toepassing op een gasopslaginstallatie of LNG-installatie.

Artikel 3.5 (tarieven LNG-installaties)

1. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de berekeningsmethodiek van de tarieven en voorwaarden voor toegang tot LNG-installaties. In de voorwaarden worden in ieder geval regels gesteld omtrent:

- a. het voorzien van toegang tot de LNG-installatie;
- b. het uitvoeren van LNG-activiteiten ten behoeve van een derde;
- c. het meten van gegevens betreffende LNG-activiteiten, de uitwisseling van gegevens en de erkenning van meetbedrijven;
- d. de dienstverlening van beheerders van LNG-bedrijven aan derden;
- e. de door de beheerder van het LNG-installatie te hanteren technische specificaties.

2. Een beheerder van een LNG-installatie stelt jaarlijks voor 1 juli de berekeningsmethodiek van de tarieven en de voorwaarden vast die het in het volgende kalenderjaar wil hanteren voor het sluiten van overeenkomsten over het verlenen van toegang tot de LNG-installatie, alsmede voor het verrichten van die toegang ondersteunende diensten. De voorwaarden van een beheerder van een LNG-installatie zijn redelijk, transparant en niet-discriminatoire.

3. De Autoriteit Consument en Markt keurt de berekeningsmethodiek van de tarieven en de voorwaarden goed. De Autoriteit Consument en Markt onthoudt haar goedkeuring aan de berekeningsmethodiek en de voorwaarden als zij niet in overeenstemming zijn met de bij of krachtens het eerste en tweede lid gestelde eisen.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de procedure tot goedkeuring van berekeningsmethodiek van de tarieven en van de voorwaarden.

5. Indien de Autoriteit Consument en Markt haar goedkeuring aan de berekeningsmethodiek van de tarieven en de voorwaarden heeft onthouden, stelt de beheerder van LNG-installatie de berekeningsmethodiek van de tarieven en voorwaarden zo spoedig mogelijk opnieuw vast, met inachtneming van de zelfstandige lasten die de Autoriteit Consument en Markt hem heeft gegeven in haar beslissing tot onthouding van goedkeuring, en zendt het de berekeningsmethodiek van de tarieven en de voorwaarden wederom onverwijld ter goedkeuring aan de Autoriteit Consument en Markt.

6. De berekeningsmethodiek van de tarieven en de voorwaarden treden in werking op 1 januari van het kalenderjaar waarop zij betrekking hebben. Indien zij op die datum nog niet zijn goedgekeurd, treden zij in werking op de dag waarop het besluit tot goedkeuring in werking is getreden. In het geval, bedoeld in de vorige volzin, gelden tot de dag waarop het besluit tot goedkeuring in werking treedt, de berekeningsmethodiek van de tarieven en voorwaarden die golden in het voorafgaande kalenderjaar.

7. De beheerder van een LNG-installatie publiceert op een geschikte wijze de goedgekeurde berekeningsmethodiek van de tarieven, de voorwaarden en de tarieven, voorafgaand aan de inwerkingtreding ervan. De beheerder van de LNG-installatie legt een exemplaar van de goedgekeurde berekeningsmethodiek van de tarieven, de voorwaarden en de tarieven voor een ieder ter inzage in al zijn vestigingen.

Artikel 3.6 (toegang en voorwaarden en tarieven LNG-installatie)

1. Behoudens artikel 3.8 is een beheerder van een LNG-installatie verplicht, in voorkomend geval tezamen met een verwant bedrijf, aan degene die daarom verzoekt een aanbod te doen met behulp van de door hem beheerde LNG-installatie en van één of meer installaties van het verwante bedrijf, ten behoeve van verzoeker LNG-activiteiten en de die activiteiten ondersteunende diensten uit te voeren. Het aanbod bevat een tarief, berekend op basis van een berekeningsmethodiek die, en tegen voorwaarden die, in overeenstemming zijn met die welke overeenkomstig artikel 3.5 door de Autoriteit Consument en Markt zijn goedgekeurd.

2. Een beheerder van een LNG-installatie hanteert voorwaarden die redelijk, transparant en niet-discriminatoire zijn.

3. De artikelen 236 en 237 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek zijn mede van toepassing op voorwaarden in overeenkomsten met aangeslotenen met een kleine aansluiting die rechtspersoon zijn of handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf.

Artikel 3.7 (onderhandelde toegang gasopslaginstallatie)

1. Een beheerder van een gasopslaginstallatie is verplicht met degene die daarom verzoekt te onderhandelen over toegang tot zijn gasopslaginstallatie of de door hem aangeboden ondersteunende diensten indien toegang tot deze gasopslaginstallatie of tot deze ondersteunende diensten voor degene die daarom verzoekt in technische of economische zin noodzakelijk is voor een efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan systeemgebruikers.

2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de technische of economische noodzakelijkheid voor een efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan systeemgebruikers.

3. Voor een beheerder van een gasopslaginstallatie waarop de verplichting, bedoeld in het eerste lid, van toepassing is, gelden het vierde tot en met het zesde lid.

4. De tarieven en de voorwaarden die een beheerder van een gasopslaginstallatie hanteert voor gasopslag en ondersteunende diensten zijn objectief, transparant en niet discriminair.

5. Een beheerder van een gasopslaginstallatie publiceert jaarlijks voor 1 oktober op een geschikte wijze een indicatie van de tarieven en voorwaarden die het bedrijf voornemens is in het volgende kalenderjaar te hanteren voor het verrichten van gasopslag en ondersteunende diensten.

6. Een beheerder van een gasopslaginstallatie voert voorafgaand aan de bekendmaking, bedoeld in het vijfde lid, overleg met representatieve organisaties van systeemgebruikers over de tarieven en voorwaarden, bedoeld in het vijfde lid.

Artikel 3.8 (weigering uitvoering LNG-activiteiten en gasopslagactiviteiten)

1. Onverminderd artikel 16, eerste lid, van verordening 715/2009 kan een beheerder van een LNG-installatie of in voorkomend geval, een verwant bedrijf weigeren LNG-activiteiten te verrichten indien:

a. binnen zijn LNG-installatie onderscheidenlijk de installatie van het verwante bedrijf, geen capaciteit beschikbaar is voor de LNG-activiteiten dan wel in redelijkheid niet kan worden gevegd dat hij alle capaciteit beschikbaar stelt;

b. het verrichten van die LNG-activiteiten zou verhinderen de taken, bedoeld in artikel 3.4, te vervullen.

2. Onverminderd artikel 17, eerste lid, van verordening 715/2009 kan een beheerder van een gasopslaginstallatie waarop de verplichting, als bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, van toepassing is, weigeren gasopslag en ondersteunende diensten te verrichten indien binnen zijn gasopslaginstallatie geen capaciteit beschikbaar is voor de opslag van de desbetreffende hoeveelheid gas dan wel in redelijkheid niet van een beheerder van een gasopslaginstallatie kan worden gevegd dat hij de gevraagde capaciteit beschikbaar stelt.

3. Een weigering als bedoeld in het eerste lid en tweede lid is met redenen omkleed.

Artikel 3.9 (vertrouwelijk karakter)

Een beheerder van een gasopslaginstallatie of een LNG-installatie die bij de uitvoering van zijn wettelijke taak de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter

kent of redelijkerwijs moet vermoeden, deelt deze gegevens niet met derden, tenzij enig wettelijk voorschrift anders bepaalt.

Hoofdstuk 4. Inrichting systeembeheer

§ 4.1. Aanwijzing en certificering

Artikel 4.1 (basisverplichting)

Een onderneming die eigenaar is van een systeem draagt er zorg voor:

- a. krachtens artikel 4.2 te worden aangewezen of aangewezen te blijven;
- b. krachtens artikel 4.3 of artikel 4.4 te worden gecertificeerd of erkend of gecertificeerd of erkend te blijven;
- c. te voldoen dan wel te gaan voldoen aan de bij of krachtens de artikel 4.2, 4.3 of 4.4 gestelde voorwaarden.

Artikel 4.2 (aanwijzing systeembeheerder)

1. Onze Minister wijst op aanvraag een onderneming die eigenaar is:
 - a. van een transmissiesysteem voor elektriciteit en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, aan als beheerder van het desbetreffende transmissiesysteem voor elektriciteit;
 - b. van een transmissiesysteem voor elektriciteit dat slechts bestaat uit een interconnector en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, in afwijking van onderdeel a, aan als beheerder van de desbetreffende interconnector voor elektriciteit;
 - c. van een transmissiesysteem voor gas en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, aan als beheerder van het desbetreffende transmissiesysteem voor gas;
 - d. van een transmissiesysteem voor gas dat slechts bestaat uit een interconnector en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, in afwijking van onderdeel c, aan als beheerder van de desbetreffende interconnector voor gas;
 - e. van een distributiesysteem voor elektriciteit en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, aan als beheerder van het desbetreffende distributiesysteem voor elektriciteit;
 - f. van een distributiesysteem voor gas en die krachtens artikel 4.3 is gecertificeerd, aan als beheerder van het desbetreffende distributiesysteem voor gas;
2. De Autoriteit Consument en Markt wijst een onderneming die eigenaar is:
 - a. van een distributiesysteem voor elektriciteit dat krachtens artikel 4.4 is aangewezen als gesloten distributiesysteem, aan als beheerder van het desbetreffende gesloten distributiesysteem voor elektriciteit;
 - b. van een distributiesysteem voor gas dat krachtens artikel 4.4 is aangewezen als gesloten distributiesysteem, aan als beheerder van het desbetreffende gesloten distributiesysteem voor gas.
3. In een aanwijzing van een transmissie- of distributiesysteembeheerder of van een beheerder van een gesloten distributiesysteem wordt het gebied bepaald waarbinnen de beheerder de taken en verplichtingen, bedoeld in hoofdstuk 5, uitoefent.
4. Een aanwijzing als bedoeld in het eerste of tweede lid kan worden gewijzigd of ingetrokken.

Artikel 4.3 (certificering systeembeheerder)

1. De Autoriteit Consument en Markt certificeert op aanvraag een onderneming indien deze voldoet aan de volgende voorwaarden:

a. de onderneming heeft rechtspersoonlijkheid en is eigenaar van het systeem waarvoor ze beheerder wil worden en

b. de onderneming is onafhankelijk van ondernemingen die actief zijn op het gebied van productie of levering van of handel in elektriciteit en gas.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de voorwaarde, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b.

3. De Autoriteit Consument en Markt kan een beschikking als bedoeld in het eerste lid wijzigen of intrekken.

Artikel 4.4 (aanwijzing gesloten distributiesysteem)

1. De Autoriteit Consument en Markt erkent op aanvraag een distributiesysteem als een gesloten distributiesysteem indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. de aanvrager is eigenaar van het distributiesysteem,

b. de aanvrager is niet aangewezen als distributiesysteembeheerder,

c. de aanvrager maakt geen onderdeel uit van een infrastructuurgroep,

d. het bedrijfs- of productieproces van de aangesloten op het distributiesysteem is om specifieke technische of veiligheidsredenen geïntegreerd met het distributiesysteem, of het distributiesysteem distribueert primair elektriciteit of gas aan de eigenaar van het distributiesysteem of daarmee verwante ondernemingen,

e. het systeem ligt binnen een geografisch afgebakende industriële locatie, commerciële locatie of locatie met gedeelde diensten,

f. op het systeem zijn minder dan 500 aangesloten en

g. het systeem voorziet geen huishoudelijke eindafnemers, tenzij er sprake is van incidenteel gebruik door een klein aantal huishoudelijke eindafnemers dat werkzaam is bij of vergelijkbare betrekkingen heeft met de eigenaar van het gesloten distributiesysteem.

2. De Autoriteit Consument en Markt kan een erkenning als bedoeld in het eerste lid wijzigen of intrekken.

Artikel 4.5 (delegatiegrondslag)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake:

a. de voorwaarden of verplichtingen die aan een beschikking als bedoeld in de artikel 4.2 tot en met 4.4 kunnen worden verbonden;

b. de voorwaarden waaronder een beschikking als bedoeld in de artikel 4.2 tot en met 4.4 vervalt of kan worden gewijzigd of ingetrokken;

c. de overdracht van de eigendom van een systeem indien een beschikking als bedoeld in de artikel 4.2 of artikel 4.4 vervalt of wordt ingetrokken en een ander als beheerder wordt aangewezen;

d. de procedure om te komen tot een beschikking als bedoeld in de artikel 4.2 tot en met 4.4 of een wijziging of intrekking daarvan en de aanvraag tot aanwijzing of certificering.

2. De regels die krachtens het eerste lid worden opgesteld, kunnen verschillen voor typen systeembeheerders.

Artikel 4.6 (directe lijn)

1. Artikel 4.1 is niet van toepassing op een eigenaar van een directe lijn.

2. Als directe lijn wordt aangemerkt een of meer leidingen voor het transport van elektriciteit of gas:

a. behoudens voor zover die gelegen is binnen een installatie, die:

1°. niet verbonden is met een systeem of met een andere leiding voor het transport en die een geïsoleerde productie-installatie van een producent rechtstreeks verbindt met een geïsoleerde eindafnemer of

2°. ten hoogste via de installatie van één aangeslotene op de leidingen is verbonden met een systeem of met een andere leiding voor het transport en die een productie-installatie voor elektriciteit of gas, met tussenkomst van een leverancier, rechtstreeks verbindt met één of meer eindafnemers, niet zijnde in hoofdzaak huishoudelijke eindafnemers, teneinde hen te voorzien in hun elektriciteitsbehoefte en

b. waarvan de eigenaar aan de Autoriteit Consument en Markt melding heeft gemaakt.

3. De eigenaar meldt een significante wijziging ten opzichte van een eerdere melding zo spoedig mogelijk na doorvoering van de betreffende wijziging aan de Autoriteit Consument en Markt.

4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld inzake de inhoud van de melding.

§ 4.2. Overige voorwaarden

Artikel 4.7 (verbod op bezwaren systeem)

Het is een systeembeheerder verboden het door hem beheerde systeem of een deel daarvan te bezwaren met beperkte rechten.

Artikel 4.8 (aandelen in handen overheid)

1. De aandelen in een systeembeheerder berusten direct of indirect bij een of meer openbare lichamen.

2. Onder indirect berusten wordt verstaan dat de aandelen in een systeembeheerder, berusten bij een of meer rechtspersonen waarvan alle aandelen worden gehouden door een openbaar lichaam of bij een rechtspersoon die een volledige dochtermaatschappij is van een of meer rechtspersonen waarvan alle aandelen worden gehouden door een of meer openbare lichamen.

Artikel 4.9 (gereserveerd)

Artikel 4.10 (gemeenschappelijke onderneming)

1. Indien een transmissiesysteembeheerder deelneemt aan een gemeenschappelijke onderneming waaraan ook een verticaal geïntegreerde buitenlandse instelling die op grond van nationale wettelijke regels is belast met het beheer van een transmissiesysteem als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72 of van richtlijn 2009/73 deelneemt, draagt een transmissiesysteembeheerder er zorg voor dat:

a. de gemeenschappelijke onderneming een nalevingsprogramma opstelt dat voldoet aan het tweede lid;

b. het nalevingsprogramma door het Agentschap wordt goedgekeurd en

c. het nalevingsprogramma wordt geïmplementeerd in de gemeenschappelijke onderneming.

2. Een nalevingsprogramma bevat:

a. de maatregelen die binnen de gemeenschappelijke onderneming worden genomen om discriminerend en concurrentieverstorend gedrag uit te sluiten;

b. de specifieke verplichtingen van de werknemers ter verwezenlijking van de doelstelling, bedoeld in onderdeel a.

Artikel 4.11 (delegatie inrichting)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld inzake:
 - a. de inrichting van systeembeheerders;
 - b. de wijze waarop systeembeheerders worden bestuurd.
2. Bij de krachtens het eerste lid te stellen regels kan worden gedifferentieerd naar type systeembeheerder.

§ 4.3. Inrichting en werking systeembeheerder

Artikel 4.12 (alleen wettelijke taken)

1. Een systeembeheerder verricht geen werkzaamheden buiten het gebied dat hem is toegewezen en verricht geen andere werkzaamheden dan die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van zijn wettelijke taken, zijn tijdelijke taken en de werkzaamheden die hem krachtens artikel 11.1 zijn opgedragen.
2. Een systeembeheerder mag in opdracht van een andere systeembeheerder de wettelijke taken van die systeembeheerder uitvoeren.

Artikel 4.13 (vette systeembeheerder)

1. Een systeembeheerder verricht de werkzaamheden welke noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn wettelijke taken zelf of tezamen met een of meer andere systeembeheerders.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen de navolgende werkzaamheden worden uitbesteed:
 - a. feitelijke werkzaamheden in verband met de aanleg, het onderhoud en de reparatie van het systeem;
 - b. inspecties van het systeem met het oog op de veiligheid;
 - c. speur- en ontwikkelingswerk ten behoeve van de aanleg, het onderhoud en de reparatie van het systeem;
 - d. het ter beschikking stellen, onderhouden en beheren van meetinrichtingen;
 - e. werkzaamheden als bedoeld in artikel 5.10, derde lid.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake de voorwaarden waaraan moet worden voldaan indien een systeembeheerder krachtens het tweede lid werkzaamheden uitbesteedt.
4. Ingeval van uitbesteding van werkzaamheden behoudt de systeembeheerder de verantwoordelijkheid voor de volledige en juiste uitvoering van de desbetreffende taken.

Artikel 4.14 (eigenaar handelt als beheerder)

Een eigenaar van een systeem die niet is aangewezen krachtens artikel 4.2 handelt als was hij aangewezen als beheerder daarvan en komt de verplichtingen van hoofdstuk 5 na.

Artikel 4.15 (eerlijke concurrentie)

1. Een systeembeheerder bevoordeelt, indien hij onderdeel uitmaakt van een infrastructuurgroep, niet het infrastructuurbedrijf waarmee hij een infrastructuurgroep vormt boven andere ondernemingen waarmee dat infrastructuurbedrijf in concurrentie treedt en kent evenmin

een dergelijk infrastructuurbedrijf anderszins voordelen toe die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen handelingen worden aangemerkt als handelingen die voordelen genereren die verder gaan dan in het normale handelsverkeer gebruikelijk is.

§ 4.4. Inrichting en werking infrastructuurgroep

Artikel 4.16 (dividenduitkering infrastructuurgroep)

Als een systeembeheerder, indien hij onderdeel uitmaakt van een infrastructuurgroep, in enig jaar dividend uitkeert, keert de infrastructuurgroep dit dividend uit als dividend aan zijn aandeelhouders, tenzij de algemene vergadering van aandeelhouders van de infrastructuurgroep expliciet besluit het dividend niet uit te keren.

Artikel 4.17 (verbod op nevenactiviteiten)

1. De handelingen en activiteiten van een infrastructuurbedrijf beperken zich tot handelingen en activiteiten met betrekking tot:

- a. aanleg van interconnectoren en activiteiten ter uitvoering van artikel 5.33;
- b. voor zover een buitenlandse instellingen die op grond van nationale wettelijke regels zijn belast met het beheer van een systeem als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72 en van richtlijn 2009/73, onderdeel uitmaakt van de desbetreffende infrastructuurgroep, de op grond van die nationale wettelijke regels uit te voeren handelingen en activiteiten;
- c. aanleg, onderhoud en het ter beschikking stellen van kabels, leidingen, meetinrichtingen en installaties;
- d. meetdiensten;
- e. bij of krachtens deze wet of door Onze Minister opgedragen taken;
- f. drinkwater.

2. Een infrastructuurbedrijf dat onderdeel uitmaakt van een infrastructuurgroep waarvan een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit onderdeel uitmaakt, mag in aanvulling op het eerste lid handelingen en activiteiten verrichten met betrekking aanleg en beheer van antenne-opstelpunten ten behoeve van ethercommunicatie.

3. Een infrastructuurbedrijf dat onderdeel uitmaakt van een infrastructuurgroep waarvan een transmissiesysteembeheerder voor gas onderdeel uitmaakt, mag in aanvulling op het eerste lid handelingen en activiteiten verrichten met betrekking tot aanleg en beheer van LNG- en gasopslaginstallaties en gasinfrastructuur, voor zover deze activiteiten niet tot gevolg hebben dat niet langer wordt voldaan aan de certificeringsvoorwaarden die krachtens artikel 4.3 gelden voor de systeembeheerder die onderdeel uitmaakt van de infrastructuurgroep.

4. De omvang van de activiteiten of handelingen die een infrastructuurbedrijf verricht, is dusdanig dat omvang van de activiteiten of handelingen die een infrastructuurgroep als geheel verricht, in hoofdzaak liggen bij het beheer van een of meerdere systemen.

§ 4.5. Monopolie op wettelijke taken

Artikel 4.18 (concurrentie met taken/verplichtingen)

Het is een ander dan de systeembeheerder verboden wettelijke taken uit te voeren, met uitzondering van:

- a. de werkzaamheden die een systeembeheerder aan die ander uitbesteedt krachtens artikel 4.13, tweede lid;
- b. de aanleg, wijziging of verwijdering van een grote aansluiting met een aansluitwaarde groter dan 10 MVA op een systeem voor elektriciteit, behoudens artikel 5.10, derde lid;
- c. de aanleg, wijziging of verwijdering van een aansluiting van een organisatorische eenheid als bedoeld artikel 1.2, eerste lid, onderdeel a, op een systeem voor elektriciteit;
- d. het ter beschikking stellen en beheren van een meetinrichting voor een aangeslotene met een grote aansluiting;
- e. de aanleg van een interconnector of gesloten distributiesysteem.

Artikel 4.19 (verbod plh bij systeembeheerder)

1. Een rechtspersoon of een vennootschap die deel uitmaken van een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek waartoe ook een rechtspersoon of vennootschap behoort die in Nederland elektriciteit produceert of levert of daarin handelt, houden geen aandelen in een systeembeheerder of een infrastructuurbedrijf.
2. Producenten, leveranciers en handelaren onthouden zich van iedere bemoeiing met de uitvoering door een systeembeheerder van zijn wettelijke taken.

Hoofdstuk 5. Taken en verplichtingen beheerders van systemen

§ 5.1. Algemene regels

Artikel 5.1 (RCR - van overeenkomstige toepassing)

Artikel 2.3 tot en met artikel 2.6 is van overeenkomstige toepassing op de aanleg of uitbreiding van een transmissiesysteem voor zo ver het betreft:

- a. de van dat systeem deel uitmakende netniveaus met een spanningsniveau van 220 kV of hoger en die als zodanig worden bedreven of met een druk van tenminste 40 bar en een diameter van tenminste 45,7 centimeter, met inbegrip van de aansluitingen op dat systeem,
- b. de van dat systeem deel uitmakende interconnector voor elektriciteit op een spanningsniveau van 500 V of hoger of voor gas als bedoeld in artikel 11.2 en die als zodanig worden bedreven met inbegrip van de aansluitingen op dat systeem, of
- c. de aanleg of uitbreiding van een interconnector met inbegrip van de aansluitingen op zo'n lijn, voor zover het een project betreft dat is opgenomen op de Unielijst van projecten van gemeenschappelijk belang, bedoeld in artikel 3, vierde lid, van verordening 347/2013, met dien verstande dat Onze Minister geen inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 van de Wet ruimtelijke ordening vaststelt voor het gebied gelegen aan de zeezijde van gemeentegrenzen of provinciale grenzen.

Artikel 5.2 (non-discriminatie en transparantie)

Een systeembeheerder:

- a. onthoudt zich van discriminatie tussen systeemgebruikers of categorieën systeemgebruikers en
- b. handelt op transparante wijze.

Artikel 5.3 (uitzondering systeem gas)

1. Bij ministeriële regeling kunnen gebieden worden aangewezen waar geen systemen worden aangelegd. Binnen deze gebieden zijn systeembeheerders vrijgesteld van de verplichtingen, bedoeld in artikel 5.6, artikel 5.10 en artikel 5.11.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake de aanwijzing van gebieden waar geen distributiesysteem voor gas wordt aangelegd of waar in de plaats van een distributiesysteem voor gas een warmtenet wordt aangelegd. Indien een gebied is aangewezen als een gebied waar geen distributiesysteem voor gas of een warmtenet wordt aangelegd, is een systeembeheerder voor gas binnen gebied vrijgesteld van de verplichtingen, bedoeld in artikel 5.6, artikel 5.10 en artikel 5.11.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop, gelet op het belang van een betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functionerende energiehuishouding, een afweging wordt gemaakt met betrekking tot de aanleg van systemen voor het transport van elektriciteit, gas of warmte.

Artikel 5.4 (differentiatie delegatie)

De regels die krachtens dit hoofdstuk worden opgesteld, kunnen verschillen voor elektriciteit of gas, voor soorten activiteiten, voor typen systeembeheerders, voor verschillende delen van systemen met een verschillend spanningsniveau of drukniveau en voor transmissiesystemen op land of transmissiesystemen op zee.

§ 5.2. Regels inzake het systeem

Artikel 5.5 (beheer, onderhoud en ontwikkeling systeem)

1. Een systeembeheerder waarborgt dat zijn systeem op de korte en lange termijn kan voldoen aan een redelijke vraag naar transport van elektriciteit of gas en beheert, onderhoudt en ontwikkelt het systeem, onder economische voorwaarden, op een wijze dat de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid is geborgd, en met inachtneming van de belangen van het milieu en de transitie naar een duurzaam energiesysteem.

2. Bij algemene maatregel van bestuur:

a. worden nadere regels gesteld over de storingsreserve van systemen voor elektriciteit boven een spanningsniveau van 110 kilovolt;

b. wordt bepaald wie verantwoordelijk is voor het beheer, het onderhoud en de ontwikkeling van systeemkoppelingen.

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste lid en de betekenis die de verschillende in het eerste lid benoemde aspecten daarbij hebben.

Artikel 5.6 (investeringsplan)

1. Een systeembeheerder stelt periodiek een investeringsplan op waarin noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen en het beleid ten aanzien van vervangingsinvesteringen worden beschreven en onderbouwd.

2. Een systeembeheerder legt:

a. een ontwerpplan voor ter consultatie aan relevante marktpartijen en verwerkt de gegeven reacties op de ingediende zienswijzen in het plan;

b. een ontwerpplan ter toetsing voor aan de Autoriteit Consument en Markt;

c. voor zover het een ontwerpplan van een transmissiesysteem betreft, voor aan Onze Minister, die een bindende aanwijzing kan geven ten aanzien van ontwikkelingen in de energiemarkt waarmee transmissiesysteembeheerder geen of onvoldoende rekening heeft gehouden.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over:

- a. de termijn waarvoor het investeringsplan geldt;
- b. de nadere inhoud van een investeringsplan;
- c. de procedure waarlangs een plan als bedoeld in het eerste lid tot stand komt;
- d. de wijze waarop de noodzaak van investeringen wordt aangetoond;
- e. de frequentie waarmee een investeringsplan dan wel onderdelen daarvan, wordt opgesteld dan wel aangepast;

f. de wijze waarop bekendheid wordt gegeven aan een investeringsplan.

4. De noodzakelijk bevonden uitbreidingsinvesteringen in het investeringsplan worden door de systeembeheerder uitgevoerd.

Artikel 5.7 (investeringsplan transmissiesysteem op zee)

1. Onze Minister stelt een scenario vast inzake de ontwikkeling van windenergie op zee. In het scenario wordt in ieder geval opgenomen:

- a. de locatie van een of meerdere windparken;
- b. het verwachte tijdstip van ingebruikname van ieder windpark;
- c. het maximale vermogen van ieder windpark;
- d. de wijze van elektrische ontsluiting van ieder windpark;
- e. toekomstige ontwikkelingen inzake windenergie op zee waarmee bij de elektrische ontsluiting rekening wordt gehouden.

2. Onze Minister kan het scenario wijzigen of aanvullen.

3. Een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit die een transmissiesysteem op zee beheert, werkt het scenario uit in een investeringsplan, bedoeld in artikel 5.6, eerste lid, en voert zijn wettelijke taken uit in overeenstemming met het scenario.

4. Een producent heeft slechts een recht op vergoeding van schade door een transmissiesysteembeheerder, als bedoeld in het derde lid, indien:

- a. deze transmissiesysteembeheerder het systeem meer dan [PM] na de met de producent overeengekomen datum van ingebruikname in gebruik heeft genomen, of
- b. het transport van elektriciteit via een transmissiesysteem op zee in een kalenderjaar meer dan [PM] is onderbroken.

5. De vergoeding van de schade, bedoeld in het vierde lid, bestaat slechts uit de schade ten gevolg van uitgestelde inkomsten.

Artikel 5.8 (verkabeling)

1. Een systeembeheerder voor elektriciteit vervangt op verzoek bovengrondse delen van het systeem op een spanningsniveau van 50 kV, 110 kV, of 150 kV voor ondergrondse systemen voor zover:

- a. het te vervangen deel ten minste 1000 meter lang is,
- b. dit deel van het systeem is aangemerkt als verkabelingstracé en
- c. 25 procent van de investeringskosten worden betaald door de verzoeker.

2. Het eerste lid, onderdeel a, is niet van toepassing op delen van het systeem op een spanningsniveau van 50kV.

3. Bij ministeriële regeling wordt het verkabelingstracé vastgesteld.

Artikel 5.9 (balanceren)

1. Een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit:
 - a. handhaaft en herstelt de balans op alle in Nederland aanwezige en onderling verbonden systemen voor elektriciteit op een veilige, betrouwbare en doelmatige wijze;
 - b. voorziet in een voorziening die benodigd is om bij een spanningsloos systeem de eigen energievoorziening van een productielocatie onder spanning te brengen, waarna de productie van elektriciteit kan worden hervat.
2. Een transmissiesysteembeheerder voor gas handhaaft en herstelt de balans op alle in Nederland aanwezige en onderling verbonden systemen voor gas op een veilige, betrouwbare en doelmatige wijze.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop een transmissiesysteembeheerder uitvoering geeft aan het eerste en tweede lid.

Artikel 5.10 (aansluiten)

1. Een distributiesysteembeheerder sluit een ieder die verzoekt om een kleine aansluiting binnen een redelijke termijn op het geschikte spannings- of drukniveau en met de verzochte capaciteit aan op zijn systeem.
2. Een systeembeheerder sluit een ieder die verzoekt om een grote aansluiting binnen een redelijke termijn aan op zijn systeem. Hij realiseert de aansluiting op het geschikte spannings- of drukniveau, met de verzochte capaciteit en tegen de laagste kosten, of voor zover van toepassing op het door de verzoeker gewenste spannings- of drukniveau, met de verzochte capaciteit en op de verzochte plek in het systeem. Indien een aansluiting niet tegen de laagste kosten of overeenkomstig het verzoek kan worden gerealiseerd in verband met een tekort aan capaciteit:
 - a. geeft de systeembeheerder aan of capaciteitsuitbreiding staat gepland en zo nee, waarom niet en
 - b. doet de systeembeheerder een aanbod voor de aansluiting die wel kan worden gerealiseerd.
3. Indien degene die wenst te worden aangesloten zelf een aansluiting aanlegt op grond van artikel 4.18, onderdeel b of c, koppelt de systeembeheerder deze aansluiting op verzoek van degene die wenst te worden aangesloten binnen een redelijke termijn met het systeem. Het tweede lid, laatste volzin, is van overeenkomstige toepassing.
4. Op verzoek van de aangeslotene wijzigt of verwijdt de systeembeheerder de aansluiting.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met derde lid.

Artikel 5.11 (toegang en transport)

1. Een systeembeheerder geeft een systeemgebruiker die daarom verzoekt toegang tot het systeem en transporteert elektriciteit of gas ten behoeve van deze systeemgebruiker.
2. Het eerste lid is niet van toepassing voor zover de systeembeheerder over onvoldoende capaciteit beschikt.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld inzake:
 - a. congestiemanagement, waarbij in ieder geval regels kunnen worden gesteld over:
 - 1°. de mate van voorrang van verschillende soorten productie-installaties waarmee elektriciteit wordt opgewekt, waarbij in ieder geval rekening wordt gehouden met de mate waarin de gebruikte hernieuwbare bron is op te slaan en de mate waarin de productie-installatie gebruik maakt van hernieuwbare energiebronnen;

2°. de procedures die afhankelijk van de mate en de aard van congestie in het congestiegebied voor verschillende congestiegebieden en voor de verschillende systeembeheerders verschillend kunnen zijn;

b. het oplossen van storingen.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over:

a. de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met derde lid;

b. de voorwaarden waaraan congestiebeheersprocedures moeten voldoen;

c. de goedkeuringsprocedure.

Artikel 5.12 (kwaliteitsborgingssysteem)

1. Een systeembeheerder beschikt over:

a. een doeltreffend kwaliteitsborgingssysteem voor de uitvoering van zijn wettelijke taken, en

b. een document waarin is aangegeven op welke wijze uitvoering is gegeven aan onderdeel a.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake de onderwerpen die in het document, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, ten minste moeten zijn opgenomen.

§ 5.3. Regels inzake meten

Artikel 5.13 (meetinrichting)

1. Een systeembeheerder stelt op verzoek een meetinrichting ter beschikking aan een aangeslotene met een grote aansluiting en beheert de meetinrichting.

2. Een distributiesysteembeheerder stelt aan een aangeslotene met een kleine aansluiting een meetinrichting beschikbaar en beheert de meetinrichting, waarbij, indien een aangeslotene om een op afstand uitleesbare meetinrichting verzoekt, hij binnen een redelijke termijn een op afstand uitleesbare meetinrichting beschikbaar stelt.

3. In afwijking van het tweede lid stelt een distributiesysteembeheerder:

a. geen meetinrichting beschikbaar indien het een onbemeten aansluiting betreft;

b. geen op afstand uitleesbare meetinrichting beschikbaar indien dit technisch onmogelijk is, financieel niet redelijk is of dit niet in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen.

4. Een distributiesysteembeheerder stelt in een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen periode:

a. een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen percentage van aangesloten met een kleine aansluiting een op afstand uitleesbare meetinrichting die voldoet aan de krachtens artikel 5.14 gestelde eisen beschikbaar;

b. een op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking:

1°. indien een bestaande meetinrichting wordt vervangen, tenzij het ter beschikking stellen technisch onmogelijk is of niet kostenefficiënt is in verhouding tot de geraamde potentiële energiebesparingen op lange termijn,

2°. indien een nieuwe aansluiting wordt aangelegd in een gebouw,

3°. indien een gebouw ingrijpend wordt gerenoveerd of

4°. in bij algemene maatregel van bestuur bepaalde situaties.

5. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in aanvulling op het tweede en vierde lid andere situaties worden bepaald waarin een systeembeheerder tot taak heeft ervoor zorg te dragen dat een aangeslotene met een kleine aansluiting binnen een redelijke termijn een op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking wordt gesteld.

6. Indien door een distributiesysteembeheerder op grond van het vierde lid of vijfde lid een op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking wordt gesteld, kan de aangeslotene deze meetinrichting weigeren. In dat geval stelt de distributiesysteembeheerder een niet op afstand uitleesbare meetinrichting ter beschikking.

7. Gedurende de periode, bedoeld in het vierde lid, kan een ander dan een distributiesysteembeheerder op verzoek van een aangeslotene met een kleine aansluiting na voorafgaande melding aan de betreffende distributiesysteembeheerder ervoor zorgdragen dat die aangeslotene beschikt over een geïnstalleerde meetinrichting.

8. Indien een ander dan een distributiesysteembeheerder er zorg voor draagt dat een aangeslotene met een kleine aansluiting beschikt over een meetinrichting, betaalt de betreffende distributiesysteembeheerder aan die ander een vergoeding.

9. Bij ministeriële regeling kan de hoogte van de vergoeding, bedoeld in het achtste lid, worden vastgesteld, die voor verschillende situaties verschillend kan worden vastgesteld.

10. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld inzake informatieverstrekking door een distributiesysteembeheerder inzake het gebruik en de mogelijkheden van een op afstand uitleesbare meetinrichting.

11. Een distributiesysteembeheerder zendt gedurende de periode, bedoeld in het vierde lid, jaarlijks vóór 1 juni een rapportage aan Onze Minister en de Autoriteit Consument en Markt waarin hij aangeeft welke voortgang is geboekt met de uitvoering van de taak, bedoeld in het vierde lid.

Artikel 5.14 (eisen meters)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de functionaliteiten van meetinrichtingen van aangeslotenen met een kleine aansluiting.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels gesteld worden gesteld inzake:

- a. de eisen voor meetinrichtingen van aangeslotenen met een kleine aansluiting;
- b. de installatie van meetinrichtingen van aangeslotenen met een kleine aansluiting;
- c. de administratie in verband met het vervangen, installeren of verwijderen van meetinrichtingen van aangeslotenen met een kleine aansluiting.

3. De regels, bedoeld in het eerste en tweede lid kunnen verschillen per categorie afnemers.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake de aanpassing van de besturings- en toepassingsprogramma's van op afstand uitleesbare meetinrichtingen door de distributiesysteembeheerder.

Artikel 5.15 (meettaak)

1. Een distributiesysteembeheerder leest meetgegevens van een aangeslotene met een kleine aansluiting die beschikt over een op afstand uitleesbare meetinrichting niet op afstand uit tenzij de aangeslotene hiertoe toestemming heeft gegeven.

2. Een distributiesysteembeheerder verzamelt meetgegevens van aangeslotenen met een kleine aansluiting, die beschikken over een op afstand uitleesbare meetinrichting, voor zover:

- a. dit noodzakelijk is voor:
 - 1°. de facturering door de leverancier,
 - 2°. de verhuizing van aangeslotenen,
 - 3°. de wisseling van leverancier door een aangeslotene,
 - 4°. bij of krachtens deze wet aan de leverancier opgedragen verplichtingen,
- b. dit noodzakelijk is voor de nakoming van bij of krachtens dit hoofdstuk aan de distributiesysteembeheerder opgelegde verplichtingen of
- c. deze gegevens op basis van het derde tot en met vijfde lid verstrekt worden.

3. Een distributiesysteembeheerder verleent een leverancier toegang tot meetgegevens betreffende een aangeslotene met een kleine aansluiting die beschikt over een op afstand uitleesbare meetinrichting voor zover het gaat om meetgegevens betreffende eindafnemers van die leverancier, voor zover deze betrekking hebben op een tijdsbestek dan een dag of groter.

4. In afwijking van het derde lid verleent een distributiesysteembeheerder een leverancier toegang tot meetgegevens betreffende een aangeslotene met een kleine aansluiting die beschikt over een op afstand uitleesbare meetinrichting, die betrekking hebben op een kleiner tijdsbestek dan een dag, voor zover die leverancier de desbetreffende meetgegevens op basis van artikel 8, onderdeel a, van de Wet bescherming persoonsgegevens mag verwerken.

5. Een distributiesysteembeheerder verleent een derde uitsluitend toegang tot meetgegevens betreffende aangesloten met een kleine aansluiting die beschikken over een op afstand uitleesbare meetinrichting voor zover die derde de desbetreffende meetgegevens op basis van artikel 8, onderdeel a, van de Wet bescherming persoonsgegevens mag verwerken.

6. Een distributiesysteembeheerder die in het kader van dit artikel toegang verleent tot meetgegevens, doet dit om niet voor zover het gaat om meetgegevens per kwartier en per dag en stelt overige meetgegevens tegen een kostendekkende vergoeding beschikbaar.

§ 5.4. Regels inzake gas

Artikel 5.16 (systeembeheerder gas)

1. Onverminderd artikel 5.17, onderdeel d, weert een systeembeheerder voor gas gas dat niet voldoet aan de invoedspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.20.

2. In afwijking van het eerste lid kan een transmissiesysteembeheerder voor gas gas accepteren dat niet voldoet aan de invoedspecificaties, en dit met gebruikmaking van het systeem bewerken, behandelen of mengen, teneinde het te laten voldoen aan de afleverspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.20, indien en voor zover:

- a. een systeemgebruiker hierom verzoekt;
- b. de invoeding niet tot gevolg heeft dat gas krachtens artikel 5.17, eerste lid, onderdeel a, wordt geweigerd,
- c. de invoeding niet tot gevolg heeft dat niet kan worden voldaan aan artikel 5.17, eerste lid, onderdeel b en
- d. de systeemgebruiker de doelmatige kosten betaalt.

Artikel 5.17 (transmissiesysteembeheerder gas)

1. Een transmissiesysteembeheerder voor gas:
 - a. treft voorzieningen in verband met de leveringszekerheid;
 - b. weert gas dat voldoet aan de invoedspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.20, maar dat de uitvoering van de taak, bedoeld in onderdeel c, redelijkerwijs onmogelijk maakt;
 - c. draagt er zorg voor dat gas dat aan het door hem beheerde transmissiesysteem wordt onttrokken, voldoet aan de afleverspecificaties vastgesteld krachtens artikel 2.20;
 - d. zet, indien noodzakelijk, gelet op het verschil tussen de kwaliteit van het zich in het transmissiesysteem bevindende gas en het aan het transmissiesysteem te onttrekken gas:
 - 1°. gas met een hogere energie-inhoud administratief of fysiek om naar een lagere energie-inhoud;
 - 2°. gas met een lagere energie-inhoud administratief om naar een hogere energie-inhoud, voor zover er gas met een hogere energie-inhoud voor omzetting beschikbaar is, tenzij dit redelijkerwijs niet van een transmissiesysteembeheerder voor gas kan worden gevergd;

e. draagt zorg voor de inname en het transport van gas uit de gasvoorkomens in gebieden binnen Nederland en op het continentaal plat, overeenkomstig artikel 2.16;

f. voorziet in voldoende grensoverschrijdende capaciteit om te komen tot een geïntegreerde Europese infrastructuur die voldoet aan de economisch redelijke en technisch haalbare vraag naar capaciteit, rekening houdend met de leverings- en voorzieningszekerheid van gas.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter uitvoering van het eerste lid, onderdeel a, nadere regels worden. Deze regels kunnen mede betrekking hebben op de wijze waarop een transmissiesysteembeheerder en systeemgebruikers zich jegens elkaar gedragen.

§ 5.5. Regels inzake samenwerking, informatieverstrekking en administratie

Artikel 5.18 (informatie)

1. Een systeembeheerder:
 - a. verstrekt een systeemgebruiker de informatie die hij nodig heeft voor een efficiënte toegang tot het systeem inclusief het gebruik ervan;
 - b. verstrekt een systeembeheerder van een ander systeem, een beheerder van een gasopslaginstallatie en een beheerder van een LNG-installatie de informatie die nodig is voor de naleving van de bij of krachtens deze wet toegekende taken;
 - c. maakt alle informatie openbaar die bijdraagt aan een doeltreffende mededinging en een efficiënte werking van de markt, voor zover deze eenvoudig te genereren is uit de informatie waarover de systeembeheerder beschikt op basis van de uitvoering van de wettelijke taken.
2. Een transmissiesysteembeheerder verstrekt buitenlandse instellingen die op grond van nationale wettelijke regels zijn belast met het beheer van een transmissiesysteem als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72 en van richtlijn 2009/73, de informatie die nodig is om de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid, alsmede de samenhangende ontwikkeling en interoperabiliteit, van de systemen te waarborgen.
3. Indien een systeembeheerder gegevens over zijn bedrijfsvoering die commercieel voordeel kunnen opleveren ter beschikking stelt aan derden, stelt hij deze gegevens onder gelijke voorwaarden beschikbaar aan anderen.
4. Een systeembeheerder die bij de uitvoering van zijn wettelijke taak de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, deelt deze gegevens niet met derden, tenzij enig wettelijk voorschrift anders bepaalt.
5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met vierde lid.

Artikel 5.19 (gegevens en registraties)

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen met betrekking tot de wettelijke taken voor systeembeheerders regels worden gesteld over:

- a. het bewaren of overdragen van gegevens;
- b. het opmaken, bewaren en overleggen van registraties of rapportages.

Artikel 5.20 (boekhouding systeembeheerder)

1. Een systeembeheerder voert:

a. een afzonderlijke boekhouding voor zijn wettelijke taken, de taken die hem krachtens artikel 5.32 zijn opgedragen en de werkzaamheden die hem krachtens artikel 11.1 zijn opgedragen;

b. indien hij werkzaamheden verricht op grond van artikel 4.12, tweede lid, een afzonderlijke boekhouding voor deze werkzaamheden.

2. De boekhouding ondersteunt de controle op en de vaststelling van de tarieven, zoals deze op grond van hoofdstuk 6 worden vastgesteld.

3. De systeembeheerder beschikt over:

a. een balans en een winst- en verliesrekening;

b. een specificatie van de toerekening van de activa en de passiva en de lasten en baten aan de afzonderlijke taken, bedoeld in het eerste lid;

c. een specificatie van de inkomsten verkregen uit de eigendom van het door hem beheerde systeem, en

d. een toelichting op de gebruikte methode voor het opstellen van de boekhouding.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld ten aanzien van het eerste tot en met derde lid.

5. Een systeembeheerder voegt, voor zover hij onderdeel uitmaakt van een infrastructuurgroep, bij zijn jaarrekening een verklaring waaruit blijkt dat de financiële verhouding tussen hem en het verbonden infrastructuurbedrijf, voldoet aan hetgeen is bepaald bij of krachtens artikel 4.15.

Artikel 5.21 (financieel beheer)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld inzake het financieel beheer van een systeembeheerder.

2. De regels hebben in elk geval betrekking op:

a. het financieel beheer;

b. de kredietwaardigheid;

c. de waardering van vermogensonderdelen;

d. het nemen van risico's bij het financieel beheer.

3. Indien een systeembeheerder niet voldoet aan de regels gesteld krachtens het eerste lid, keert de systeembeheerder geen dividend uit aan zijn aandeelhouders.

§ 5.6. Regels inzake incidenten

Artikel 5.22 (faillissement leverancier)

1. Een systeembeheerder treft ten behoeve van aangeslotenen met een kleine aansluiting voorzieningen voor het geval van een faillissement van een leverancier van elektriciteit of gas.

2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter uitvoering van het eerste lid nadere regels worden gesteld. Deze regels hebben mede betrekking op de wijze waarop enerzijds transmissiesysteembeheerders en anderzijds distributiesysteembeheerders en systeemgebruikers zich jegens elkaar gedragen.

Artikel 5.23 (storingsmeldingen)

Een systeembeheerder draagt er zorg voor dat aangeslotenen op een eenvoudige wijze onderbrekingen in het transport van elektriciteit of gas, of waarnemingen van gaslucht kunnen melden en maakt aan aangeslotenen bekend op welke wijze deze meldingen kunnen geschieden.

Artikel 5.24 (melding gaslek)

1. Indien zich met betrekking tot een systeem voor gas een voorval voordoet of heeft voorgedaan waardoor nadelige gevolgen voor de mens of het milieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, meldt de systeembeheerder dat voorval zo spoedig mogelijk aan Onze Minister.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de meldplicht.

Artikel 5.25 (beschermingsmaatregelen)

1. Indien een transmissiesysteembeheerder maatregelen neemt als bedoeld in artikel 42 van richtlijn 2009/72 of artikel 46 van richtlijn 2009/73, maakt hij geen onderscheid tussen landgrensoverschrijdende en niet-landgrensoverschrijdende overeenkomsten inzake de transport van elektriciteit of gas.
2. De maatregelen worden genomen op basis van door een transmissiesysteembeheerder vooraf gedefinieerde criteria met betrekking tot het beheer van onbalans die in nauw overleg met de relevante systeembeheerders in andere landen worden vastgesteld.

§ 5.7. Overige regels

Artikel 5.26 (inkoop elektriciteit of gas)

Als een systeembeheerder elektriciteit of gas inkoopt ter uitvoering van zijn wettelijke taken, doet hij dit op basis van transparante, niet-discriminatoire, marktconforme procedures.

Artikel 5.27 (wissel leverancier)

1. Indien een eindafnemer van leverancier verandert, faciliteert de systeembeheerder van het systeem waarop de eindafnemer een aansluiting heeft, deze verandering binnen een bij ministeriële regeling vast te stellen termijn.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld inzake de wijze waarop de verandering wordt uitgevoerd.

Artikel 5.28 (klachten)

1. Een systeembeheerder voorziet in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure voor de behandeling van klachten over het systeembeheer van aangeslotenen met een kleine aansluiting.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de klachtenprocedure.

Artikel 5.29 (duurzame productie-installatie)

Een systeembeheerder stelt op verzoek van een producent vast of diens productie-installatie geschikt is om elektriciteit of gas uit hernieuwbare energiebronnen op te wekken dan wel of sprake is van een installatie voor hogrenderende warmtekrachtkoppeling, alsmede of de inrichting om te meten geschikt is voor de meting van deze elektriciteit of dit gas.

Artikel 5.30 (samenwerking TSO's)

1. Een transmissiesysteembeheerder werkt samen met ondernemingen die in andere lidstaten zijn belast met het beheer van een transmissiesysteem als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72 of van richtlijn 2009/73 in geografische gebieden als bedoeld in artikel 12, derde lid, van verordening 714/2009 of van verordening 715/2009 teneinde een concurrerende interne markt voor elektriciteit of gas tot stand te brengen.

2. Een transmissiesysteembeheerder werkt samen met het Agentschap.

Artikel 5.31 (geïntegreerd systeem)

1. Een transmissiesysteembeheerder beschikt over één of meer geïntegreerde systemen in geografische gebieden als bedoeld in artikel 12, derde lid, van verordening 714/2009 of verordening 715/2009 waaraan twee of meer lidstaten meewerken voor de toewijzing van capaciteit en voor de controle op de beveiliging van het systeem.

2. Een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit int congestielasten en betalingen in het kader van het vergoedingsmechanisme overeenkomstig artikel 13 van verordening 714/2009.

3. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste en tweede lid.

§ 5.8. Flexibiliteit in taken

Artikel 5.32 (nationaal: flexibiliteit in taken)

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen één of meer andere taken dan de wettelijke taken voor de duur van ten hoogste vijf jaren per taak worden toegekend aan een systeembeheerder voor zover:

- a. deze taken verband houden met de wettelijke taken die een systeembeheerder heeft,
- b. deze activiteiten van belang zijn voor het toekomstig beheer van het systeem en
- c. marktpartijen niet of in beperkte mate in de uitvoering van de taken voorzien.

2. Bij algemene maatregel van bestuur:

- a. wordt bepaald op welke wijze de kosten van de uitvoering van een toegekende taak in de transporttarieven of een apart tarief worden verrekend;
- b. worden regels gesteld voor het geval een toegekende taak na afloop van de periode van toekenning van de taken worden voortgezet of worden beëindigd.

§ 5.9. Regels overige beheerders

Artikel 5.33 (taken beheerder interconnector)

Artikel 5.2, artikel 5.4, artikel 5.5, Artikel 5.11, artikel 5.18, eerste lid, onderdelen a en b, en tweede tot en met vijfde lid, artikel 5.19, artikel 5.20, eerste tot en met vierde lid, artikel 5.21, artikel 5.26, en artikel 5.30, zijn van overeenkomstige toepassing op een interconnectorbeheerder.

Artikel 5.34 (taken beheerder gesloten distributiesysteem)

Artikel 5.2, artikel 5.4, artikel 5.5, artikel 5.10, Artikel 5.11, artikel 5.13, eerste lid, tweede lid en derde lid, onderdeel a, artikel 5.16, artikel 5.18, eerste lid, onderdelen a en b, en derde tot en met vijfde lid, artikel 5.19, artikel 5.20, eerste, derde en vierde lid, artikel

5.21, artikel 5.23, artikel 5.24, artikel 5.27, artikel 5.30 zijn van overeenkomstige toepassing op een beheerder van een gesloten distributiesysteem.

Hoofdstuk 6. Tariefregulering

§ 6.1. Algemene bepalingen

Artikel 6.1 (inkomsten systeembeheerder en betalingsplicht systeemgebruikers)

1. Een systeembeheerder brengt voor het uitvoeren van zijn wettelijke taken:
 - a. tarieven in rekening die op grond van artikel 6.9, vierde lid, zijn vastgesteld of
 - b. vergoedingen in rekening die op grond van artikel 6.10 door de Autoriteit Consument en Markt kunnen worden getoetst.
2. Een systeemgebruiker betaalt aan een systeembeheerder de tarieven en vergoedingen die een systeembeheerder op grond van het eerste lid in rekening mag brengen.
3. Systeembeheerders, met uitzondering van een transmissiesysteembeheerder voor gas, kunnen lagere tarieven in rekening brengen dan die op grond van artikel 6.9 zijn vastgesteld.

§ 6.2. Tariefstructuur

Artikel 6.2 (algemene bepaling tarieven)

1. De tarieven die een systeembeheerder in rekening brengt ter dekking van de kosten voor de uitvoering van zijn wettelijke taken, worden onderscheiden in tarieven die verband houden met:
 - a. aansluiten;
 - b. transporteren;
 - c. meten.
2. De hoogte van de tarieven kan verschillen voor verschillende categorieën systeemgebruikers.

Artikel 6.3 (tarieven en vergoedingen voor aansluitaak)

1. De tarieven die verband houden met het aansluiten worden onderscheiden in:
 - a. een eenmalig aansluittarief;
 - b. een periodiek aansluittarief.
2. Een eenmalig aansluittarief:
 - a. dient ter dekking van de kosten die verband houden met het aanleggen van een standaardaansluiting,
 - b. wordt eenmalig per standaardaansluiting in rekening gebracht bij een systeemgebruiker die door een systeembeheerder wordt aangesloten op het systeem,
 - c. is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en de lengte van de verbinding en
 - d. wordt uitgedrukt in een vast bedrag.
3. Een periodiek aansluittarief:
 - a. dient ter dekking van de kosten die verband houden met het in stand houden van een standaardaansluiting,
 - b. wordt jaarlijks per kleine aansluiting in rekening gebracht bij een systeemgebruiker die een aansluiting heeft op het systeem,
 - c. is afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en de lengte van de verbinding en
 - d. wordt uitgedrukt in een vast bedrag.
4. Een systeembeheerder brengt een vergoeding voor maatwerk in rekening voor:

- a. het aanleggen of in stand houden van een aansluiting, indien het:
 - 1° een aansluiting betreft die een doorlaatwaarde heeft die groter is dan 10 MVA of 40 m³ (n) per uur,
 - 2° een aansluiting betreft die een doorlaatwaarde heeft die groter is dan 1 MVA waarbij de systeemgebruiker de systeembeheerder heeft verzocht om van de standaardaansluiting af te wijken of
 - 3° een aansluiting betreft die een tijdelijk karakter heeft,
 - b. het koppelen van een aansluiting met een systeem voor elektriciteit, bedoeld in artikel 5.10, derde lid,
 - c. de bestaande koppelingen van een aansluiting met een transmissiesysteem voor gas en
 - d. het wijzigen of verwijderen van een aansluiting, bedoeld in artikel 5.10, vierde lid.
5. De kosten die verband houden met het aanleggen of in stand houden van een aansluiting voor de inname en het transport van gas uit de gasvoorkomens in gebieden binnen Nederland en op het continentaal plat, bedoeld in artikel 2.16, worden in de transporttarieven van de transmissiesysteembeheerder voor gas verdisconteerd.

Artikel 6.4 (tarief voor transporttaak)

1. De tarieven die verband houden met het transporteren worden onderscheiden in:
 - a. een transporttarief;
 - b. een blindvermogen tarief voor systeembeheerders voor elektriciteit.
2. Een transporttarief op een spannings- of drukniveau dient ter dekking van:
 - a. de kosten op dat spannings- of drukniveau die verband houden met de wettelijke taken, met uitzondering van de taken, waar aansluit- of meettarieven, of vergoedingen voor worden vastgesteld, behoudens de algemene facturerings- en inningskosten van laatstbedoelde taken en
 - b. de kosten die op een hoger spannings- of drukniveau worden gemaakt ten behoeve van het spannings- of drukniveau waarvoor het tarief wordt vastgesteld, met uitzondering van de kosten die op het transmissiesysteem voor gas worden gemaakt.
3. Een transporttarief wordt in rekening gebracht bij een aangeslotene die elektriciteit of gas aan het systeem onttrekt of bij een andere systeembeheerder en is:
 - a. voor aangeslotenen met een kleine aansluiting van elektriciteit afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit en wordt uitgedrukt in een vast bedrag per jaar,
 - b. voor aangeslotenen met een kleine aansluiting van gas afhankelijk van de grootte van de aansluitcapaciteit of het verbruik, en wordt uitgedrukt in een vast bedrag per jaar,
 - c. voor aangeslotenen met een grote aansluiting van elektriciteit afhankelijk van het vermogen of verbruik op een aansluiting en
 - d. voor aangeslotenen met een grote aansluiting van gas afhankelijk van de capaciteit.
4. Op verzoek van een aangeslotene met een kleine aansluiting kan een transporttarief voor elektriciteit op basis van een lagere aansluitcategorie worden berekend dan de technische grootte van zijn aansluiting, indien de aangeslotene met een kleine aansluiting aantoont dat hij gelet op de elektriciteit dat hij aan het systeem onttrekt, aan een lagere aansluitcategorie voldoende zou hebben, dan dat voor zijn invoeding noodzakelijk is.
5. In afwijking van het eerste, tweede en derde lid dienen de transporttarieven voor een transmissiesysteembeheerder voor gas ter dekking van de kosten die verband houden met de wettelijke taken, met uitzondering van de taken waar vergoedingen voor worden vastgesteld, behoudens de algemene facturerings- en inningskosten van laatstbedoelde taken en de kosten, bedoeld in artikel 6.3, vijfde lid, en worden de transporttarieven:
 - a. in rekening gebracht bij programmamaverantwoordelijken voor gas,
 - b. vastgesteld voor invoed- en afleverpunten,
 - c. uitgedrukt in euro's per kilowattuur per uur per jaar.

6. Een transmissiesysteembeheerder brengt een vergoeding in rekening voor het herstellen van de balans op zijn systeem, bedoeld in artikel 5.10, tweede lid, bij de programmamaverantwoordelijke die de onbalans veroorzaakt heeft, bedoeld in artikel 7.7, vijfde lid.

7. Een transmissiesysteembeheerder voor gas brengt een vergoeding in rekening voor het bewerken, behandelen of mengen van gas dat niet aan de invoedspecificaties voldoet, bedoeld in artikel 5.16, tweede lid, bij de systeemgebruiker,

8. Een systeembeheerder voor elektriciteit brengt een vergoeding in rekening ter dekking van 25 procent van de investeringskosten die verband houden met de taak, bedoeld in artikel 5.8.

Artikel 6.5 (het meettarief)

Een meettarief:

- a. dient ter dekking van de kosten die verband houden met de taken, bedoeld in paragraaf 5.3, met uitzondering van artikel 5.13, eerste lid;
- b. wordt in rekening gebracht bij aangeslotenen met een kleine aansluiting met een meetinstallatie;
- c. wordt uitgedrukt in een vast bedrag per jaar.

Artikel 6.6 (delegatie)

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels gesteld over de tarieven, bedoeld in artikel 6.3 tot en met artikel 6.5, waarbij in ieder geval regels worden gesteld over:
 - a. de te onderscheiden transporttarieven van een transmissiesysteembeheerder voor gas en
 - b. de kosten die door de te onderscheiden tarieven worden gedekt.
2. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen vergoedingen worden onderscheiden en kan worden bepaald welke kosten door de vergoeding worden gedekt.

§ 6.3. Procedure tot vaststelling van de tarieven

Artikel 6.7 (vaststelling methodebesluit)

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt, overeenkomstig afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, voor een periode van zes jaar een methodebesluit vast voor:

- a. transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit;
- b. transmissiesysteembeheerders voor gas;
- c. distributiesysteembeheerders voor elektriciteit;
- d. distributiesysteembeheerders voor gas.

2. Een methodebesluit heeft, met inachtneming van het belang van een betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening en rekening houdend met het belang van een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, ten doel te bereiken dat de systeembeheerder geprikkeld wordt tot een doelmatige bedrijfsvoering.

3. In een methodebesluit wordt ten minste de wijze van vaststelling van de verwachte efficiënte kosten bepaald, alsmede daartoe de wijze van vaststelling van:

- a. indien van toepassing, het efficiëntieniveau van een systeembeheerder,
- b. de verwachte efficiëntieverbetering,
- c. het rendement op vermogen,
- d. indien van toepassing de rekenvolumina en
- e. voor distributiesysteembeheerders voor elektriciteit, de wijze van vaststelling van de kwaliteitsterm.

4. De rekenvolumina zijn gebaseerd op daadwerkelijk gefactureerde volumina in eerdere jaren, of worden door de Autoriteit Consument en Markt geschat indien deze betrekking hebben op nieuwe tarieven.

5. De kwaliteitsterm geeft de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aan en heeft ten doel systeembeheerders te stimuleren om de kwaliteit van hun transportdienst te optimaliseren.

6. De Autoriteit Consument en Markt past geen efficiëntieverbetering toe op de kosten die systeembeheerders van elektriciteit afdragen aan andere systeembeheerders, bedoeld in artikel 6.4, tweede lid, onderdeel b, en de toezichtkosten.

Artikel 6.8 (inkomstenbesluit)

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt voorgaand aan het eerste jaar van een reguleringsperiode, met inachtneming van het methodebesluit, per systeembeheerder de toegestane inkomsten vast voor de eerste drie jaren van de reguleringsperiode, waarbij wordt betrokken de verwachte efficiënte kosten, alsmede daartoe:

- a. indien van toepassing, het efficiëntieniveau van een systeembeheerder,
- b. de verwachte efficiëntieverbetering,
- c. het rendement op vermogen,
- d. indien van toepassing de rekenvolumina, en
- e. voor de distributiesysteembeheerders voor elektriciteit, de kwaliteitsterm.

2. In het derde jaar van een reguleringsperiode stelt de Autoriteit Consument en Markt per systeembeheerder op grond van actuele gegevens, de elementen, genoemd in het eerste lid, opnieuw vast voor de laatste drie jaar van de reguleringsperiode, met inachtneming van:

- a. het methodebesluit,
- b. de kosten voor investeringen die in de eerste drie jaar van de reguleringsperiode in gebruik zijn genomen met uitzonderingen van de investeringen die de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening doorlopen,
- c. relevante wijzigingen die in een reguleringsperiode in deze wet, of daarop gebaseerde bepalingen zijn gedaan.

Artikel 6.9 (tariefbesluit)

1. Een systeembeheerder stuurt jaarlijks voor 1 oktober een voorstel voor de tarieven voor het daaropvolgende jaar aan de Autoriteit Consument en Markt met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens paragraaf 6.2, het methodebesluit en het inkomstenbesluit.

2. De Autoriteit Consument en Markt betreft bij het vaststellen van de tarieven:

- a. de op grond van het inkomstenbesluit vastgestelde toegestane inkomsten en de verwachte efficiënte kosten toegerekend aan dat jaar,
 - b. de redelijk geschatte efficiënte vermogenskosten die een systeembeheerder in het jaar, volgend op het jaar waarin het tarievenvoorstel wordt gedaan, zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, die de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening doorlopen,
 - c. de redelijk geschatte efficiënte kosten voor investeringen die in het jaar, volgend op het jaar waarin het tarievenvoorstel wordt gedaan, in gebruik worden genomen, die de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening hebben doorlopen, en
 - d. de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex.
3. De Autoriteit Consument en Markt kan bij het vaststellen van de tarieven betrekken:
- a. correcties met betrekking tot:

1° gerealiseerde efficiënte kosten die afwijken van de schattingen, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b en c;

2° verschillen tussen gerealiseerde volumina en rekenvolumina;

3° uitkomsten van bezwaar- en beroepsprocedures;

b. correcties met betrekking tot tarieven:

1° die zijn of worden vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien hij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

2° zijn of worden vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;

3° zijn of worden vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde taken, terwijl systeembeheerders die taken niet hebben uitgevoerd of voor die taken geen of minder kosten hebben gemaakt, of waarbij geen rekening is gehouden met taken die systeembeheerders hebben uitgevoerd.

4. De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks de tarieven vast.

5. Indien een voorstel voor de tarieven door de systeembeheerder niet voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, kan deze de tarieven voor de desbetreffende systeembeheerder uit eigen beweging vaststellen.

6. De tarieven gelden voor een jaar. Indien op 1 januari van een kalenderjaar de tarieven voor dat jaar nog niet zijn vastgesteld, gelden de tarieven vastgesteld voor het voorgaande kalenderjaar tot de datum van inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor dat jaar.

§ 6.4. Overige bepalingen ten aanzien van de tarieven en vergoedingen

Artikel 6.10 (toezicht op vergoedingen)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan uit eigen beweging of op verzoek van een systeemgebruiker toetsen of de door een systeembeheerder in rekening gebrachte vergoedingen redelijk, niet-discriminerend en transparant zijn.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt de systeembeheerder van het voornemen tot toetsing op de hoogte.

Artikel 6.11 (schadevergoeding transmissiesysteem op zee)

1. Indien een transmissiesysteembeheerder die een transmissiesysteem op zee beheert een schadevergoeding op grond van artikel 5.8, vierde lid, heeft betaald, betreft, in aanvulling op artikel 6.9, eerste en tweede lid, de Autoriteit Consument en Markt deze bij het voorstel voor de tarieven.

2. Indien sprake is van grove nalatigheid van een transmissiesysteembeheerder, wordt in afwijking van het eerste lid, de schadevergoeding niet in de tarieven verdisconteerd, behoudens de schadevergoeding die het bedrag van 10 miljoen in één jaar euro overstijgt.

Artikel 6.12 (overige elementen regulering transmissiesysteem op zee)

1. In aanvulling op artikel 6.7 wordt in de methode van regulering van een transmissiesysteembeheerder die een transmissiesysteem op zee beheert het uitgangspunt gehanteerd dat de afschrijvingstermijn van het transmissiesysteem op zee onder meer verband houdt met de levensduur van de productie-installaties op zee.

2. De doelmatigheid van de investeringen in het transmissiesysteem op zee wordt éénmalig projectspecifiek beoordeeld.

Artikel 6.13 (volumecorrectie en bedrijfstijd < 600)

1. Bij het in rekening brengen van een transporttarief, bedoeld in artikel 6.4, past een systeembeheerder voor elektriciteit voor een aangeslotene met een grote aansluiting met een bedrijfstijd van ten minste 65% en een verbruik op jaarbasis van ten minste 50 GWh, in een kalenderjaar een volumecorrectie van ten hoogste 90% toe op de tariefdragers van een transporttarief die zien op aan het systeem onttrokken vermogen.

2. Een transporttarief, bedoeld in artikel 6.4, voor een aangeslotene met een grote aansluiting en met een bedrijfstijd kleiner dan 600 uur per jaar, wordt bepaald op grond van het gerealiseerde vermogen binnen een afwijkende tijdseenheid en wordt op een afwijkende hoogte vastgesteld.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels ter nadere invulling van het eerste lid.

Artikel 6.14 (GDS)

1. De Autoriteit Consument en Markt keurt op verzoek van een aangeslotene op een gesloten distributiesysteem de van kracht zijnde methode voor de berekening van de tarieven goed.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt de beheerder van een gesloten distributiesysteem van het verzoek op de hoogte.

3. De beheerder van een gesloten distributiesysteem overlegt binnen drie maanden na de datum waarop de Autoriteit Consument en Markt hem heeft geïnformeerd, informatie die relevant is voor de beoordeling van het verzoek.

Artikel 6.15 (interconnectoren)

1. Indien een transmissiesysteembeheerder voor gas is aangewezen als interconnectorbeheerder voor gas, zijn de bepalingen uit dit hoofdstuk voor een transmissiesysteembeheerder voor gas van overeenkomstige toepassing, rekening houdend met het grensoverschrijdende karakter en de regulering van de andere lidstaat.

2. Opbrengsten van marktconforme procedures voor toewijzing van interconnectiecapaciteit benut de interconnectorbeheerder voor het opheffen van beperkingen van transportcapaciteit op landsgrensoverschrijdende transmissielijnen, of andere in verordening 714/2009 en verordening 715/2009 genoemde doelen.

Hoofdstuk 7. Markten en handel

§ 7.1. Markten

Artikel 7.1 (monitors)

1. Onze Minister verzamelt, analyseert en bewerkt systematisch inlichtingen en gegevens met betrekking tot de leveringszekerheid en de voorzieningszekerheid.

2. Onze Minister stelt jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag vast waarin hij zijn bevindingen en de getroffen of voorgenomen maatregelen vastlegt.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld ter uitvoering van het eerste en tweede lid.

4. Onze Minister kan transmissiesysteembeheerders opdragen werkzaamheden te verrichten ter uitvoering van het bepaalde bij of krachtens dit artikel.

Artikel 7.2 (liquide markt)

Indien dat noodzakelijk is in het belang van een voldoende transparante en liquide markt voor vraag en aanbod van elektriciteit en gas, transportcapaciteit, opslagcapaciteit of productiecapaciteit of in het belang van de daarmee verband houdende leveringszekerheid, kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over:

- a. de wijze waarop of de voorwaarden waaronder producenten, handelaren, leveranciers, systeembeheerders, beheerders van een gasopslaginstallatie of beheerders van een LNG-installatie elektriciteit, gas, transportcapaciteit, opslagcapaciteit of productiecapaciteit waarover zij beschikken, aanbieden;
- b. de informatie die producenten, handelaren, leveranciers, systeembeheerders, beheerders van een gasopslaginstallatie of beheerders van een LNG-installatie verstrekken met betrekking tot de vraag en aanbod van elektriciteit, gas, transportcapaciteit, opslagcapaciteit of productiecapaciteit.

Artikel 7.3 (delegatiegrondslag zekerheidsstelling verhandeling gas)

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de voorwaarden die handelaren hanteren ten opzichte van een leverancier met een leveringsvergunning. Deze regels kunnen betrekking hebben op de financiële zekerheden die worden gevraagd voor de verhandeling van gas aan een leverancier met een leveringsvergunning.

Artikel 7.4 (registratieplicht)

1. De Autoriteit Consument en Markt verwerkt een registratie als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van verordening 1227/2011 zo spoedig mogelijk.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de registratie, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 7.5 (verbod marktmisbruik)

1. Het is verboden te handelen in strijd met de artikelen 3, 4 en 5 van verordening 1227/2011.
2. Overtreding van het eerste lid is een misdrijf.

Artikel 7.6 (aanwijzen beurs)

1. Onze Minister wijst een of meer rechtspersonen aan die tot taak hebben een beurs tot stand te brengen en in stand te houden waar kan worden gehandeld in elektriciteit of gas. Onze Minister kan regels stellen in verband met de procedure voor aanwijzing van een beurs. Aan een aanwijzing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden.
2. Een rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid, stelt een beursreglement op. Het beursreglement en een wijziging daarvan, behoeft de goedkeuring van Onze Minister.
3. Een transmissiesysteembeheerder verleent medewerking aan de rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid, en aan de door deze rechtspersoon ingeschakelde derden, voor zover het betreft de afhandeling van de op de beurs op tot stand gekomen overeenkomsten, voor zover deze medewerking noodzakelijk is voor een goede uitvoering van de aan deze rechtspersoon opgelegde

taak. Onze Minister kan nadere regels stellen over de door een transmissiesysteembeheerder te verlenen medewerking.

4. De rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid, die bij de uitvoering van zijn taak de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover de artikelen van deze wet hem tot mededeling verplichten of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

5. Producenten, leveranciers, handelaren, eindafnemers en aandeelhouders onthouden zich van elke bemoeiing met de uitvoering van de taak die is opgedragen aan de rechtspersoon, bedoeld in het eerste lid.

§ 7.2 Programmaverantwoordelijkheid

Artikel 7.7 (programmaverantwoordelijkheid algemeen)

1. Een systeemgebruiker van elektriciteit:
 - a. stelt een programma op met betrekking tot zijn productie of verbruik van elektriciteit en
 - b. stuurt het programma naar de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit.
2. Degene die gas op een systeem voor gas invoedt tot een virtueel punt op het systeem stelt een programma op waarin is opgenomen:
 - a. hoeveel gas waar op een systeem voor gas wordt ingevoerd en
 - b. ten aanzien van hoeveel gas netto op het virtuele punt op het systeem voor gas de programmaverantwoordelijkheid overgaat en op wie.
3. Degene die gas aan een systeem voor gas onttrekt is vanaf een virtueel punt op het systeem voor gas verantwoordelijk voor het opstellen van een programma waarin is opgenomen:
 - a. ten aanzien van hoeveel gas netto op het virtuele punt op het systeem voor gas de programmaverantwoordelijkheid overgaat en van wie en
 - b. hoeveel gas waar aan het systeem wordt onttrokken.
2. In afwijking van het eerste lid tot en met het derde lid stelt een leverancier die elektriciteit of gas levert aan een huishoudelijke eindafnemer, een programma op.
3. Een systeemgebruiker kan zijn programmaverantwoordelijkheid overdragen aan een ander.
4. Een transmissiesysteembeheerder kan, in het belang van de doelmatige uitvoering van zijn wettelijke taken, instructies geven over een ingediend programma.
5. Degene die programmaverantwoordelijkheid heeft gedraagt zich overeenkomstig zijn programma. Indien niet volgens het programma wordt gehandeld, betaalt degene die programmaverantwoordelijkheid heeft een vergoeding voor het handhaven of herstellen van de balans door een transmissiesysteembeheerder ten gevolge van de afwijking van het programma.

Artikel 7.8 (programmaverantwoordelijkheid bijzonder gas)

1. Indien een verkoper van gas een overeenkomst aan een koper van gas aanbiedt met betrekking tot gas dat niet op het systeem wordt ingevoerd:
 - a. worden de overname van de programmaverantwoordelijkheid en de verkoop van gas separaat aangeboden;
 - b. is het de verkoper van gas niet toegestaan te eisen dat de koper van gas de programmaverantwoordelijkheid overdraagt;
 - c. is het de verkoper van gas niet toegestaan tarieven en voorwaarden te stellen waardoor het aannemelijk is dat de koper van gas, gelet op de voorwaarden en tarieven waaronder de koper

van gas een overeenkomst zou kunnen sluiten zonder de programmaverantwoordelijkheid over te dragen, zal kiezen de programmaverantwoordelijkheid aan de verkoper van gas over te dragen.

2. Het eerste lid, onderdeel b, is niet van toepassing voor zover de koper van gas met de verkoper van gas is overeengekomen dat de hoeveelheid te kopen gas bepaald wordt door de feitelijke onttrekking van gas aan het systeem op één of meer aansluitingen.

3. Indien een koper van gas een overeenkomst aan een verkoper van gas aanbiedt met betrekking tot op het systeem voor gas in te voeden gas:

a. worden de overname van de programmaverantwoordelijkheid en de koop van gas separaat aangeboden;

b. is het de koper van gas niet toegestaan te eisen dat de verkoper van gas de programmaverantwoordelijkheid overdraagt;

c. is het de koper van gas niet toegestaan tarieven en voorwaarden te hanteren waardoor het aannemelijk is dat de verkoper van gas, gelet op de voorwaarden en tarieven waaronder de verkoper van gas een overeenkomst zou kunnen sluiten zonder de programmaverantwoordelijkheid over te dragen, zal kiezen de programmaverantwoordelijkheid aan de koper van gas over te dragen.

4. Het derde lid, onderdeel b, is niet van toepassing voor zover er sprake is van afname van gas ter uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 5.17, eerste lid, onderdeel e.

Artikel 7.9 (delegatiebepaling)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot:

a. de inhoud van programma's, bedoeld in artikel 7.7, eerste lid;

b. de voorwaarden waaronder de programmaverantwoordelijkheid kan worden overgedragen;

c. de gevolgen van afwijkingen van een programma's.

2. De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen verschillen voor elektriciteit en voor gas.

Hoofdstuk 8. Levering en consumenten

§ 8.1. Verplichtingen leveranciers

Artikel 8.1 (boekhoudplicht)

Een leverancier voert een afzonderlijke boekhouding voor de levering van elektriciteit of gas.

Artikel 8.2 (informatie over opwekkingsgegevens)

1. Een leverancier van elektriciteit meldt op de rekening of promotiemateriaal de opwekkingsgegevens van de door hem aan zijn eindafnemers geleverde elektriciteit op begrijpelijke wijze en op dusdanige wijze dat de gegevens van verschillende leveranciers kunnen worden vergeleken.

2. Een producent of handelaar meldt aan de leverancier de opwekkingsgegevens van door hem geproduceerde of verhandelde elektriciteit.

3. De betrouwbaarheid van de opwekkingsgegevens van elektriciteit wordt door middel van garanties van oorsprong voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen of garanties van oorsprong voor elektriciteit opgewekt in een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling gewaarborgd.

4. Indien de producent, handelaar of leverancier onderdeel uitmaakt van een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, meldt de producent, handelaar of leverancier tevens de opwekkingsgegevens van de groep als geheel.

5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld ter uitvoering van dit artikel.

Artikel 8.3 (informatie op rekening)

Een leverancier meldt op of bij de rekening en in het promotiemateriaal informatie betreffende de rechten van eindafnemers aangaande geschillenbeslechting.

Artikel 8.4 (keuze van energiebronnen)

1. Een leverancier geeft ten minste eenmaal per kalenderjaar aan zijn eindafnemers een keuze van energiebronnen die hij zal gebruiken, onder vermelding van informatie over uitstoot van koolstofdioxide die en radioactief afval dat te verwachten is van elektriciteitsproductie met die energiebronnen.

2. Een eindafnemers maakt een keuze uit het aanbod van de leverancier en maakt deze keuze bekend aan de leverancier.

3. Indien een eindafnemer binnen de door de leverancier gestelde termijn geen keuze maakt, levert de leverancier elektriciteit uit door de hem gekozen energiebronnen aan de eindafnemer.

4. Een producent of een handelaar geeft aan een leverancier een keuze van energiebronnen waaruit hij elektriciteit kan krijgen, onder vermelding van informatie over de uitstoot van koolstofdioxide die en radioactief afval dat te verwachten is van elektriciteitsproductie met die energiebronnen.

5. Een producent of handelaar meldt aan de leverancier het aandeel van elke energiebron waaruit de leverancier elektriciteit heeft gekregen en informatie over de uitstoot van koolstofdioxide die en radioactief afval dat van de elektriciteitsproductie met die energiebronnen.

§ 8.2. Leveringsvergunning

Artikel 8.5 (leveringsvergunning)

1. Het is verboden zonder vergunning elektriciteit of gas te leveren aan een aangeslotene met een kleine aansluiting.

2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van het leveren:

a. voor zover deze is opgewerkt met een installatie die voor rekening en risico van de aangeslotene met een kleine aansluiting, alleen of, voor een evenredig deel, tezamen met andere aangesloten met een kleine aansluiting, in werking wordt gehouden en de aangeslotene de geleverde elektriciteit gebruikt,

b. voor zover de aangeslotene met een kleine aansluiting aan dezelfde rechtspersoon toebehoort als de producent die de elektriciteit heeft opgewekt dan wel een dochtermaatschappij daarvan in de zin van artikel 24a van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de aangeslotene de geleverde elektriciteit verbruikt,

c. aan een aangeslotene met een kleine aansluiting op een gesloten distributiesysteem, of

d. voor zover elektriciteit of gas anders dan bedrijfsmatig wordt geleverd overeenkomstig bij ministeriële regeling te stellen regels.

3. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van het leveren van elektriciteit of gas:

- a. door een buiten Nederland gevestigde leverancier van elektriciteit of gas aan ten hoogste 500 aangeslotenen met een kleine aansluiting die wonen in gebieden aan de Nederlandse landsgrens;
- b. voor zover de elektriciteit of het gas wordt geleverd in het kader van een overeenkomst als bedoeld in artikel 8.6.

Artikel 8.6 (raamcontracten)

1. Van artikel 7.7, tweede lid, artikel 8.5, artikel 8.10 en artikel 8.11, kan worden afgeweken indien sprake is van een overeenkomst tot levering van elektriciteit of gas aan een groep aangeslotenen.

2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld ten aanzien van de uitvoering van het eerste lid.

Artikel 8.7 (eisen voor een leveringsvergunning)

1. Onze Minister verleent op aanvraag een leveringsvergunning indien de aanvrager:
 - a. beschikt over de benodigde organisatorische, financiële en technische kwaliteiten voor een goede uitvoering van zijn taak;
 - b. redelijkerwijs in staat kan worden geacht de verplichtingen als opgenomen in de hoofdstukken 8 en 9 na te komen.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot de inhoud van en de procedure voor aanvraag van een leveringsvergunning en de voorwaarden, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 8.8 (vergunningsvoorwaarden)

1. Onze Minister kan voorschriften en beperkingen verbinden aan een leveringsvergunning en kan deze wijzigen.
2. Onze Minister kan toestemming geven om een leveringsvergunning over te dragen.
3. Artikel 8.7 is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van het verlenen van toestemming als bedoeld in het tweede lid.

Artikel 8.9 (intrekken leveringsvergunning)

1. Onze Minister kan een leveringsvergunning intrekken, indien:
 - a. de vergunninghouder dit verzoekt;
 - b. de vergunninghouder in onvoldoende mate voldoet aan de verplichting, bedoeld in artikel 8.7 en artikel 8.12;
 - c. de vergunninghouder de in de vergunning opgenomen voorschriften of opgelegde beperkingen niet nakomt;
 - d. de vergunninghouder naar het oordeel van Onze Minister om andere redenen niet langer in staat moet worden geacht de vergunde activiteit of in de vergunning opgenomen voorschriften na te komen;
 - e. de vergunninghouder de voorschriften bij krachtens artikel 8.1 en artikel 8.4 niet nakomt.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de tijdelijke voorzieningen en de procedure bij intrekking van een vergunning.

§ 8.3. Levering door de leverancier

Artikel 8.10 (universele dienst)

1. Een leverancier met een leveranciersvergunning draagt op betrouwbare wijze en tegen redelijke tarieven en voorwaarden zorg voor de levering van elektriciteit of gas aan iedere aangeslotene met een kleine aansluiting, die daarom verzoekt.

2. De voorwaarden zijn in ieder geval niet redelijk als zij niet in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens artikel 8.18. De artikelen 236 en 237 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek zijn mede van toepassing op voorwaarden in overeenkomsten met aangeslotenen met een kleine aansluiting die rechtspersoon zijn of handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf.

Artikel 8.11 (vangnet)

1. Een leverancier verschaft de Autoriteit Consument en Markt ieder jaar en vier weken voor de wijziging van de tarieven een opgave van de tarieven die hij berekent en de voorwaarden die hij gebruikt bij de levering van elektriciteit aan aangeslotenen met een kleine aansluiting.

2. Indien de Autoriteit Consument en Markt van oordeel is dat de tarieven die leveranciers berekenen onredelijk zijn, omdat daarin de effecten van een doelmatige bedrijfsvoering, die mede inhoudt de inkoop van elektriciteit of gas en van energiebronnen bestemd voor opwekking daarvan, in onvoldoende mate leiden tot kostenverlaging, kan zij een tarief vaststellen dat leveranciers ten hoogste mogen berekenen voor de levering van elektriciteit aan aangeslotenen met een kleine aansluiting.

3. Na de vaststelling van het maximumtarief, bedoeld in het derde lid, worden de tarieven voor de levering van elektriciteit of gas aan aangeslotenen met een kleine aansluiting, die hoger zijn dan dat maximumtarief, van rechtswege gesteld op dat maximumtarief.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de bepaling of de tarieven, bedoeld in het eerste lid, onredelijk zijn en tot vaststelling van het maximumtarief, bedoeld in het tweede lid.

5. De voordracht voor een krachtens dit lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

6. De Autoriteit Consument en Markt publiceert jaarlijks, op basis van de informatie verkregen aanbevelingen over de conformiteit van de leveringsprijzen met artikel 3 van richtlijn 2009/72 en van richtlijn 2009/73.

Artikel 8.12 (modelcontract)

1. Een leverancier biedt een aangeslotene met een kleine aansluiting in ieder geval levering volgens een modelcontract aan.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt het modelcontract vast na consultatie van organisaties van leveranciers, systeembeheerders en eindafnemers.

Artikel 8.13 (verplicht accepteren van teruglevering door vergunninghouder)

1. Bepalingen die zijn opgenomen een overeenkomst inzake levering van elektriciteit aan een aangeslotene met een kleine aansluiting en die tot doel hebben de opwekking van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen te verbieden, zijn onverbindend.

2. Een leverancier aanvaardt een aanbod van een aangeslotene met een kleine aansluiting tot teruglevering van door hem geproduceerde elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen.

Artikel 8.14 (afsluitbeleid)

1. Een systeembeheerder en een leverancier voeren een beleid, gericht op het voorkomen van het afsluiten van een aangeslotene met een kleine aansluiting, in het bijzonder in de periode van 1 oktober tot 1 april van enig jaar.

2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het beëindigen van de levering van elektriciteit of gas aan aangeslotenen met een kleine aansluiting, alsmede over preventieve maatregelen om de afsluiting van dergelijke afnemers zoveel mogelijk te voorkomen.

3. De preventieve maatregelen kunnen inhouden dat in daarbij omschreven gevallen met in die regeling aangeduide instanties overleg wordt gevoerd en dat in die gevallen aan de desbetreffende instantie in die regeling omschreven gegevens omtrent de aangeslotene met een kleine aansluiting worden verstrekt.

4. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het beperken van de levering van elektriciteit. Deze regels bepalen in elk geval wanneer en onder welke voorwaarden de levering elektriciteit kan worden beperkt.

§ 8.4. Informatievoorziening door leveranciers

Artikel 8.15 (delegatiegrondslag informatievoorziening)

Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de informatie die handelaren of leveranciers aan eindafnemers verstrekken in overeenkomsten, rekeningen of ontvangstbewijzen, welke regels per categorie eindafnemers kunnen verschillen.

Artikel 8.16 (leveranciersmodel en nadere eisen facturen)

1. Een leverancier heeft ten aanzien van een aangeslotene met een kleine aansluiting tot taak de door deze aangeslotene verschuldigde bedragen voor de uitvoering van de bij of krachtens deze wet aan de systeembeheerder opgedragen taken te factureren en innen. De leverancier brengt hiervoor geen kosten in rekening aan de systeembeheerder.

2. Een leverancier draagt zorg voor het collecteren, valideren en vaststellen van de meetgegevens die betrekking hebben op aangeslotenen met een kleine aansluiting die niet over een op afstand uitleesbare meetinrichting beschikken.

3. In afwijking van het tweede lid worden de meetgegevens die betrekking hebben op een rechtspersoon of een natuurlijke persoon die handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, die behalve één of meer kleine aansluitingen ten minste één grote aansluiting heeft, gecollecteerd, gevalideerd en vastgesteld door een bedrijf dat die rechtspersoon of natuurlijke persoon daartoe inschakelt.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over:

- a. de inrichting van energiekostenramingen en facturen inzake het verbruik van elektriciteit en gas;
- b. de frequentie van facturen inzake het verbruik van elektriciteit en gas;
- c. het verstrekken van gegevens over het verbruik van elektriciteit en gas;
- d. degenen die de informatie, bedoeld in de onderdelen a, b en c, verstrekken, welke regels kunnen verschillen per categorie van ontvangers van de informatie, bedoeld in de onderdelen a, b, en c;

e. het op verzoek van een afnemer toesturen van facturen, factureringsinformatie en energiekostenramingen, eventueel langs elektronische weg;

- f. de kosten van toegang tot meetgegevens en van facturatie;
- g. degenen die om de informatie, bedoeld in onderdeel e, kunnen verzoeken.

§ 8.5. Leverings- en transportovereenkomsten

Artikel 8.17 (vrije leverancierskeuze)

1. Iedere producent en eindafnemer van elektriciteit of gas heeft daadwerkelijke keuzevrijheid van leverancier.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op een ieder die voornemens is elektriciteit of gas te produceren of te gebruiken en die verzoekt om een aansluiting op een systeem.

Artikel 8.18 (voorwaarden vernietigbaar)

1. Een overeenkomst tot transport of levering van elektriciteit of gas, gesloten in strijd met het bepaalde bij of krachtens dit artikel is vernietigbaar.
2. De voorwaarden verbonden aan een overeenkomst tot transport of levering van elektriciteit of gas met een aangeslotene met een kleine aansluiting zijn transparant, eerlijk en vooraf bekend. Ze worden in ieder geval voor het sluiten van de overeenkomst door de leverancier verstrekt en zijn gesteld in duidelijke en begrijpelijke taal.
3. Een leverancier draagt er zorg voor dat een eindafnemer met een kleine aansluiting te allen tijde transparante informatie kan verkrijgen over de geldende tarieven en voorwaarden voor levering en transport van elektriciteit of gas.

Artikel 8.19 (opzegging contract)

Het is een leverancier verboden op zodanige wijze eindafnemers met een kleine aansluiting te benaderen waardoor onduidelijkheid bestaat over het feit of een leveringsovereenkomst is afgesloten, de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de leveringsovereenkomst, het bestaan van een recht op opzegging en de voorwaarden van opzegging.

Artikel 8.20 (duur contract)

1. Een leverancier biedt een aangeslotene met een kleine aansluiting ten minste een overeenkomst voor de levering van elektriciteit voor een onbepaalde duur aan.
2. Indien de aangeslotene met een kleine aansluiting geen uitdrukkelijke keuze maakt voor een overeenkomst voor bepaalde duur, wordt hij geacht gekozen te hebben voor een overeenkomst voor onbepaalde duur.
3. Een aangeslotene met een kleine aansluiting kan elke leveringsovereenkomst beëindigen met inachtneming van een termijn van dertig dagen.
4. Indien sprake is van een overeenkomst voor bepaalde duur, kan de leverancier in deze overeenkomst opnemen dat bij tussentijdse beëindiging van de overeenkomst de aangeslotene met een kleine aansluiting een redelijke vergoeding is verschuldigd. Indien sprake is van een overeenkomst voor onbepaalde duur, kan een dergelijke vergoeding niet in de overeenkomst worden opgenomen.

Artikel 8.21 (delegatiegrondslag contracten)

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over bescherming van aangeslotenen met een kleine aansluiting.

2. Leveranciers voorzien afnemers van een door de Europese Commissie vastgesteld overzicht met praktische informatie inzake de rechten van afnemers en stellen dit overzicht algemeen beschikbaar.

Artikel 8.22 (toepasselijk recht)

1. Op overeenkomsten tot transport of levering van elektriciteit of gas is Nederlands recht van toepassing.

2. De Nederlandse rechter is bij uitsluiting bevoegd kennis te nemen van geschillen over overeenkomsten tot transport of levering van elektriciteit of gas.

3. Een beding dat in strijd met het eerste of tweede lid in een overeenkomst tot transport of levering van elektriciteit of gas is opgenomen, is nietig.

4. Het eerste tot en met derde lid is niet van toepassing op een overeenkomst tot transport of levering van elektriciteit of gas die een leverancier of handelaar sluit met een aangeslotene:

a. die beschikt over een grote aansluiting voor elektriciteit en een beschikbaar vermogen van ten minste 2 MVA per aansluiting;

b. die beschikt over een grote aansluiting voor gas en meer dan 10 000 000 m³ gas verbruikt.

5. De toepasselijkheid van dit artikel wordt beperkt door dwingende bepalingen van internationaal recht.

Artikel 8.23 (klachtbehandeling)

1. Een leverancier voorziet in een transparante, eenvoudige en goedkope procedure voor de behandeling van klachten van aangeslotenen met een kleine aansluiting.

2. De procedure voorziet er voorts in dat:

a. de behandeling van de klacht geschiedt door een persoon die niet bij de gedraging waarop de klacht betrekking heeft, betrokken is geweest,

b. de klager schriftelijk en gemotiveerd in kennis wordt gesteld van de bevindingen naar aanleiding van de klacht en van de conclusies die daaraan worden verbonden, en

c. de klacht zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen acht weken wordt afgehandeld.

3. Indien een leverancier van een aangeslotene met een kleine aansluiting een klacht of vraag ontvangt over het systeembeheer, zendt de leverancier deze onverwijld door naar de systeembeheerder op wie de klacht of vraag betrekking heeft, onder gelijktijdige mededeling daarvan aan de klager of de vrager.

Artikel 8.24 (verplicht medewerking verlenen voor taken)

Een aangeslotene met een kleine aansluiting verleent de nodige medewerking aan de uitvoering van de taken, genoemd in artikel 5.13.

Artikel 8.25 (geschillen met systeembeheerder)

1. Een partij die een geschil heeft met een systeembeheerder, een beheerder van een gasopslaginstallatie of van een LNG-installatie over de wijze waarop deze zijn verplichtingen en

bevoegdheden op grond van deze wet uitoefent, dan wel aan zijn verplichtingen op grond van deze wet voldoet, kan een klacht bij de Autoriteit Consument en Markt indienen.

2. De Autoriteit Consument en Markt beslist op een klacht binnen twee maanden na ontvangst van de klacht. Deze termijn kan met twee maanden worden verlengd als de Autoriteit Consument en Markt de indiener van de klacht, de betreffende systeembeheerder of de betreffende beheerder van de gasopslaginstallatie of beheerder van de LNG-installatie om aanvullende gegevens verzoekt. Indien de klacht betrekking heeft op de tarieven voor de aansluiting op het systeem van een grote productie-eenheid, kan de Autoriteit Consument en Markt een langere termijn stellen.

3. De beslissing van de Autoriteit Consument en Markt is bindend.

4. Het indienen van een klacht als bedoeld in het eerste lid laat onverlet elke mogelijkheid voor de desbetreffende partij een hem ter beschikking staand rechtsmiddel aan te wenden.

5. Personen die binnen de Autoriteit Consument en Markt betrokken zijn bij de behandeling van een klacht zijn niet betrokken bij overige werkzaamheden die de Autoriteit Consument en Markt verricht ter uitvoering van deze wet.

Artikel 8.26 (landsgrensoverschrijdende geschillen met systeembeheerder)

In het geval van een landsgrensoverschrijdend geschil is de Autoriteit Consument en Markt onbevoegd te beslissen op een klacht als bedoeld in artikel 8.25, als de systeembeheerder waartegen de klacht is gericht onder de rechtsmacht van een andere lidstaat van de Europese Unie valt.

Hoofdstuk 9. Codes

Artikel 9.1 (inhoud technische codes)

1. De gezamenlijke systeembeheerders voor elektriciteit respectievelijk de gezamenlijke systeembeheerders voor gas zenden aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de technische codes.

2. In de technische codes worden regels gesteld over:

a. de wijze waarop systeembeheerders en systeemgebruikers alsmede systeembeheerders zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van de uitvoering van de taken van systeembeheerders als bedoeld in artikel 5.10, artikel 5.11 en artikel 5.15;

b. de kwaliteitscriteria waaraan systeembeheerders moeten voldoen met betrekking tot hun dienstverlening, welke in ieder geval betrekking hebben op te hanteren technische specificaties, het verhelpen van storingen in het transport van elektriciteit of gas, de betalingsvoorwaarden, de klantenservice en het voorzien in compensatie bij ernstige storingen;

c. de regeling van samenwerking tussen systeembeheerders ten aanzien van de uitvoering van hun wettelijk taken, het waarborgen van het systeembeheer en het transport van elektriciteit of gas in buitengewone omstandigheden;

d. de wijze waarop een systeembeheerder aangesloten die produceren objectief, transparant en niet-discriminatoir op het systeem aansluit, rekening houdend met de kosten en baten van de onderscheiden technieken met betrekking tot hernieuwbare energiebronnen, decentrale productie en warmtekrachtkoppeling;

e. de programmaverantwoordelijkheid, bedoeld in artikel 7.7 en artikel 7.8, waarbij regels worden gesteld over de omgang met afwijkingen van de programma's, de voorwaarden waaronder de programmaverantwoordelijkheid kan worden overgedragen en de wijze waarop een beheerder

van het transmissiesysteem een ernstige verstoring van het evenwicht van het door hem beheerde systeem voorkomt of herstelt;

f. het toewijzen van beschikbare transportcapaciteit op interconnectoren en de wijze waarop wordt omgegaan met capaciteit die niet wordt gebruikt;

g. de technische eisen waaraan een aansluiting van een gesloten distributiesysteem moet voldoen;

h. congestiebeheersprocedures voor interconnectoren.

3. In de technische codes voor elektriciteit worden regels gesteld over:

a. de wijze waarop een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit uitvoering geeft aan zijn wettelijke taken;

b. de wijze waarop een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit enerzijds en systeemgebruikers en de overige systeembeheerders anderzijds zich jegens elkaar gedragen ten aanzien van het verstrekken van informatie die noodzakelijk is voor een goede uitvoering van verordening 714/2009 en de daarop gebaseerde richtsnoeren;

c. de wijze waarop systeembeheerders uitvoering geven aan de regels over de storingsreserve en systeemkoppelingen, bedoeld in artikel 5.5, tweede lid.

4. In de technische codes voor gas worden regels gesteld over:

a. de wijze waarop een transmissiesysteembeheerder voor gas uitvoering geeft aan zijn wettelijke taken;

b. de door een systeembeheerder aan te houden reservecapaciteit beschikbaar voor transport van gas;

c. de eisen, met inbegrip van veiligheidseisen, waaraan het technisch ontwerp en de exploitatie van leidingen en installaties ten minste moet voldoen voor aansluiting van die leidingen en installaties op het systeem van een systeembeheerder voor gas en de installaties van een verwant bedrijf dat diensten levert die noodzakelijk zijn voor uitvoering van het transport van gas;

d. de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de systematiek van transport uitgaande van invoed- en afleverpunten, waarbij de capaciteit op de invoed- en afleverpunten door aangeslotenen op het transmissiesysteem voor gas en systeemgebruikers afzonderlijk kan worden gecontracteerd en waarbij de capaciteit op een afleverpunt bij voorrang kan worden gecontracteerd door een aangeslotene die is gekoppeld aan het desbetreffende afleverpunt.

Artikel 9.2 (inhoud tarievenscodes)

1. De gezamenlijke systeembeheerders voor elektriciteit respectievelijk de gezamenlijke systeembeheerders voor gas zenden aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarievenscodes.

2. In de tarievenscodes worden nadere regels gesteld ten aanzien van de tariefstructuren, bedoeld in paragraaf 6.2, waarbij ten minste regels worden gesteld over:

a. een standaardaansluiting, waaronder de bestaande koppeling van een aansluiting met een distributiesysteem voor gas,

b. aansluitcategorieën voor aangeslotenen met een standaardaansluiting,

c. de wijze waarop een aangeslotene wordt gecompenseerd, indien op zijn aansluiting een aansluiting ten behoeve van een derde wordt gemaakt,

d. categorieën van bandbreedtes van spanningsniveaus binnen het systeem, dat in beheer is van systeembeheerders van elektriciteit,

e. categorieën van bandbreedtes van drukniveaus binnen het systeem, dat in beheer is van distributiesysteembeheerders van gas,

f. in welke gevallen en voor welke categorieën afnemers een blindvermogenstarief in rekening wordt gebracht,

- g. de tijdseenheid en de hoogte van het transporttarief voor aangeslotene met een grote aansluiting en met een bedrijfstijd kleiner dan 600 uur per jaar, bedoeld in artikel 6.13, tweede lid,
- h. de tarieven op de invoed- en afleverpunten op het transmissiesysteem voor gas.

Artikel 9.3 (inhoud informatiecodes)

1. Een representatief deel van de ondernemingen die zich bezighouden met het transporteren, leveren of meten van elektriciteit of gas zendt aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de informatiecode.
2. In de informatiecode wordt:
 - a. vastgelegd op welke wijze de met administratieve processen samenhangende gegevens worden vastgelegd, uitgewisseld of gebruikt en de wijze waarop en de termijn waarbinnen die gegevens worden bewaard,
 - b. in ieder wordt bepaald dat verantwoordelijk is voor het verzamelen van de meetgegevens van de aangeslotene met een kleine aansluiting:
 - 1°. bij een wisseling van leverancier, de beoogde leverancier en
 - 2°. bij een verhuizing, de leverancier van de aangeslotene met een kleine aansluiting.

Artikel 9.4 (initiatiefrecht)

1. Een transmissiesysteembeheerder of ten minste een derde van het aantal overige systeembeheerders van elektriciteit of van gas kan de gezamenlijke systeembeheerders verzoeken een voorstel te doen tot wijziging van de technische of tarievenscodes onder opgave van de redenen die naar zijn oordeel een dergelijke wijziging noodzakelijk maken.
2. De gezamenlijke systeembeheerders zenden een voorstel met betrekking tot de wijziging van de technische of tarievenscodes aan de Autoriteit Consument en Markt binnen twaalf weken na het tijdstip waarop een verzoek als bedoeld in het eerste lid wordt gedaan.

Artikel 9.5 (overleg met representatieve organisaties)

1. De gezamenlijke systeembeheerders of de ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3, die een codevoorstel doen, voeren voordat een voorstel aan de Autoriteit Consument en Markt wordt gezonden overleg over dit voorstel met representatieve organisaties van partijen op de elektriciteits- of gasmarkt.
2. In het codevoorstel dat aan Autoriteit Consument en Markt wordt gezonden, geven gezamenlijke systeembeheerders of de ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3 aan welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die de organisaties naar voren hebben gebracht.
3. Een transmissiesysteembeheerder voert overleg met systeembeheerders in andere landen waarmee een interconnector tot stand is gebracht over eisen aan operationele netwerkveiligheid.

Artikel 9.6 (initiatief ACM, of verzoek tot voorstel)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan uit eigen beweging een ontwerp van een besluit maken tot wijziging van:
 - a. een technische code of een tarievenscode, of kan de gezamenlijke systeembeheerders opdragen een daartoe strekkend voorstel voor te bereiden en aan haar toe te zenden.
 - b. een informatiecode, of kan een representatief deel van de ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3 opdragen een daartoe strekkend voorstel voor te bereiden en aan haar toe te zenden.

2. De gezamenlijke systeembeheerders en de representatieve organisaties van partijen op de elektriciteits- of gasmarkt kunnen hun zienswijze op een ontwerp van een besluit tot wijziging van technische of tarievenscodes aan de Autoriteit Consument en Markt kenbaar maken binnen twaalf weken na het tijdstip waarop het ontwerp van het besluit aan hen is gezonden.

3. De ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3, en representatieve organisaties van partijen op de elektriciteits- of gasmarkt kunnen hun zienswijze op een ontwerp van een besluit tot wijziging van de informatiecode aan de Autoriteit Consument en Markt kenbaar maken binnen twaalf weken na het tijdstip waarop het ontwerp van het besluit aan hen is gezonden.

4. Indien de gezamenlijke systeembeheerders, de ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3, en de representatieve organisaties niet binnen de termijn, genoemd in het tweede of derde lid hun zienswijze op het ontwerp van het besluit kenbaar maken, stelt de Autoriteit Consument en Markt het besluit vast met inachtneming van de belangen, bedoeld in artikel 9.7, eerste lid.

5. Indien de gezamenlijke systeembeheerders of de ondernemingen, bedoeld in artikel 9.3, niet binnen twaalf weken na toezending van de in het eerste of tweede lid bedoelde opdracht, een voorstel aan de Autoriteit Consument en Markt zenden, stelt de Autoriteit Consument en Markt de desbetreffende code vast met inachtneming van de belangen, bedoeld in artikel 9.7, eerste lid.

Artikel 9.7 (vaststelling van de codes en wijzigingsbevoegdheid)

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt codes vast met inachtneming van:

- a. het ingediende voorstel,
- b. het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de elektriciteits- en gasvoorziening,
- c. het belang van de bevordering van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de elektriciteits- en gasmarkt,
- d. het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van systeemgebruikers,
- e. het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van systeembeheerders en
- f. het belang van een objectieve, transparante en niet discriminatoire handhaving van het evenwicht op van het systeem op een wijze die de kosten weerspiegelt.

2. De Autoriteit Consument en Markt stelt een code niet vast dan nadat hij zich ervan heeft vergewist dat de code de interoperabiliteit van de systemen garanderen en objectief, evenredig en niet-discriminatoire is, alsmede voor zover dat op grond van richtlijn 98/34 noodzakelijk is, aan de Europese Commissie in ontwerp is meegedeeld en de van toepassing zijnde termijnen, bedoeld in artikel 9 van richtlijn 98/34, zijn verstreken.

3. Indien een voorstel voor een code in strijd is met het bepaalde bij of krachtens deze wet of met de in artikel 6 van de verordening 714/2009 en van de verordening 715/2009 bedoelde netcodes, draagt de Autoriteit Consument en Markt de gezamenlijke systeembeheerders op het voorstel zodanig te wijzigen dat deze strijd wordt opgeheven. Artikel 4:15 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing.

4. Indien de gezamenlijke systeembeheerders niet binnen vier weken het voorstel wijzigen overeenkomstig de opdracht van de Autoriteit Consument en Markt, stelt de Autoriteit Consument en Markt de code vast onder het aanbrengen van zodanige wijzigingen dat deze in overeenstemming zijn met het bepaalde bij of krachtens deze wet of met de in artikel 6 van de verordening 714/2009 en van de verordening 715/2009 bedoelde netcodes.

Artikel 9.8 (onthefing codes door ACM)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan op aanvraag een ontheffing verlenen van de codes. Bij zijn beslissing neemt de Autoriteit Consument en Markt de belangen, bedoeld in artikel 9.7, eerste lid, in acht.

2. De Autoriteit Consument en Markt kan voorschriften en beperkingen verbinden aan de ontheffing en kan deze wijzigen.

3. De Autoriteit Consument en Markt kan de ontheffing intrekken, indien:

- a. de houder van de ontheffing hierom verzoekt;
- b. de aan de ontheffing verbonden voorschriften of opgelegde beperkingen niet nakomt;
- c. de houder van de ontheffing bij de aanvraag onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste en volledige gegevens tot een andere beschikking op de aanvraag zou hebben geleid;
- d. de Autoriteit Consument en Markt, gelet op de belangen, bedoeld in artikel 9.7, eerste lid, van oordeel is dat intrekking van de ontheffing noodzakelijk is.

Artikel 9.9 (inwerkingtreding codes)

1. De codes treden in werking op een door de Autoriteit Consument en Markt te bepalen datum en gelden voor onbepaalde tijd.

2. Van de besluiten betreffende de vaststelling van codes alsmede de wijziging daarvan wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

3. Na de vaststelling van de codes gelden deze als minimumeisen voor de technische veiligheid en voor het technisch ontwerp en de exploitatie van de installaties en systemen, bedoeld in artikel 5 van de richtlijn 2009/72 en artikel 8 van de richtlijn 2009/73.

Hoofdstuk 10. Uitvoering en Toezicht

Paragraaf 10.1. Toezicht op de naleving

Artikel 10.1 (opdracht toezicht ACM)

Het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze wet, met uitzondering van de artikelen, genoemd in artikel 10.2, eerste lid, is opgedragen aan de Autoriteit Consument en Markt.

Artikel 10.2 (reikwijdte toezicht Minister)

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens artikel 2.15, artikel 2.15, artikel 2.16, artikel 2.18, artikel 5.12, artikel 5.24, voor zover dit betrekking heeft op gas, zijn belast de bij besluit van Onze Minister aangewezen ambtenaren.

2. Van een besluit als bedoeld in het eerste lid wordt mededeling gedaan door plaatsing in de Staatscourant.

Paragraaf 10.2 Handhaving

Artikel 10.3 (bestuurlijke boete)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan in geval van overtreding van het bepaalde bij of krachtens:

- a. de artikelen **(PM)** de overtreder per overtreding een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste € 450 000 of 1% van de omzet van de overtreder, indien dat resulteert in een boete groter dan € 450 000;
- b. de artikelen **(PM)** de overtreder per overtreding een bestuurlijke boete opleggen van ten hoogste 10% van de omzet van de overtreder.

2. Onze Minister kan in geval van overtreding het bepaalde bij of krachtens de artikelen **(PM)** de overtreder per overtreding een bestuurlijke boete opleggen van **(PM)**.

Artikel 10.4 (last onder bestuursdwang)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan een last onder bestuursdwang opleggen ter handhaving van voorschriften waarvoor het toezicht op de naleving aan haar is opgedragen krachtens artikel 10.1.

2. Onze Minister kan een last onder bestuursdwang opleggen ter handhaving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen, genoemd in artikel 10.1, eerste lid.

Artikel 10.5 (zelfstandige last en bindende gedragslijn)

1. De Autoriteit Consument en Markt kan een bindende gedragslijn opleggen in verband met de naleving van voorschriften waarvoor het toezicht op de naleving aan haar is opgedragen krachtens artikel 10.1.

2. Onze Minister kan een zelfstandige last geven ter handhaving van de artikelen, genoemd in artikel 10.2, eerste lid, en het krachtens die artikelen bepaalde.

3. Onze Minister kan een bindende gedragslijn opleggen in verband met de naleving van het bepaalde bij of krachtens de artikelen, genoemd in artikel 10.2, eerste lid, artikel 5.5, voor zover het betreft de bescherming van een systeem tegen een mogelijke invloed van buitenaf, en artikel 5.6.

Artikel 10.6 (invorderen bij dwangbevel)

Bij gebreke van volledige betaling binnen de gestelde termijn kan de Onze Minister de door hem opgelegde verschuldigde bestuurlijke boete of dwangsom invorderen bij dwangbevel.

Paragraaf 10.3. Uitvoering door de ACM

Artikel 10.7 (aanwijzing ACM als NRI)

1. De Autoriteit Consument en Markt is de nationale regulerende instantie, bedoeld in:

- a. Artikel 35, eerste lid, van richtlijn 2009/72;
- b. Artikel 39, eerste lid, van richtlijn 2009/73.

2. De Autoriteit Consument en Markt is de nationale regulerende instantie of de bevoegde autoriteit, bedoeld in bij ministeriële regeling aan te wijzen artikelen bindende EU-rechtshandelingen inzake elektriciteit of gas.

3. De Autoriteit Consument en Markt houdt bij de uitoefening van de haar op grond van deze wet toegekende taken en bevoegdheden rekening met artikel 36 van richtlijn 2009/72 en artikel 40 van richtlijn 2009/73.

Artikel 10.8 (bijzondere taken ACM uit verordeningen)

De Autoriteit Consument en Markt:

a. werkt in grensoverschrijdende kwesties samen met instellingen in andere lidstaten van de Europese Unie die op grond van nationale wettelijke regels zijn aangewezen als nationale regulerende instantie, onder meer teneinde de nationale markten op één of meer geografische gebieden als bedoeld in artikel 12, derde lid, van verordening 714/2009 en van verordening 715/2009 te integreren en samenwerking tussen een transmissiesysteembeheerder en

buitenlandse instellingen die op grond van nationale wettelijke regels zijn belast met het beheer van een transmissiesysteem als bedoeld in artikel 2, onderdeel 4, van richtlijn 2009/72 en gasrichtlijn in deze gebieden aan te moedigen;

- b. werkt samen met het Agentschap;
- c. waakt erover dat geen kruissubsidiëring tussen activiteiten met betrekking tot transmissie, distributie en levering plaatsvindt;
- d. volgt het niveau van transparantie, met inbegrip van de groothandelsprijzen;
- e. volgt het niveau en de doeltreffendheid van openstelling van de markt en de mededinging op groot- en kleinverbruikersniveau;
- f. volgt het bestaan van praktijken gericht op het aangaan van overeenkomsten die aangesloten met een grote aansluiting kunnen weerhouden van of hen beperkingen kunnen opleggen met betrekking tot een keuze voor het gelijktijdig sluiten van overeenkomsten met meer dan een leverancier;
- g. volgt de investeringen in productiecapaciteit met het oog op de continuïteit van de voorziening;
- h. volgt de technische samenwerking tussen transmissiesysteembeheerders en buitenlandse instellingen die op grond van nationale wettelijke regels zijn belast met het beheer van een transmissiesysteem in derde landen;
- i. draagt bij aan de compatibiliteit van gegevensuitwisselingsprocessen voor de belangrijkste marktprocessen in één of meer geografische gebieden als bedoeld in artikel 12, derde lid, van verordening 714/2009 of verordening 715/2009.

Artikel 10.9 (verslaglegging taakuitoefening)

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt jaarlijks een verslag op over de uitvoering van de haar bij of krachtens deze wet opgedragen taken. Het verslag bevat een overzicht van de behaalde resultaten en genomen maatregelen.
2. De Autoriteit Consument en Markt zendt het verslag toe aan Onze Minister, het Agentschap en de Europese Commissie.

Artikel 10.10 (handhaving certificeringsvoorwaarden)

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake de omstandigheden waaronder de Autoriteit Consument en markt een onderzoek start naar de naleving van de certificeringsvoorschriften, bedoeld in artikel 4.3, of een nieuwe certificeringsprocedure start.

§ 10.4. Overige bepalingen

Artikel 10.11 (informatieverschaffing)

1. Een ieder verstrekt Onze Minister desgevraagd de gegevens en inlichtingen en verschaft hem desgevraagd inzage in de gegevens en bescheiden die redelijkerwijs nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken.
2. Onze Minister kan een termijn stellen waarbinnen de gegevens, inlichtingen of bescheiden, bedoeld in het eerste lid, worden verstrekt.
3. Zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, kunnen het verlenen van medewerking weigeren, voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit.

Artikel 10.12 (omgaan met gegevens)

1. Gegevens of inlichtingen die door Onze Minister of de Autoriteit Consument en Markt in verband met enige werkzaamheid ten behoeve van de uitvoering van deze wet of bij ministeriële regeling aan te wijzen artikelen of onderdelen daarvan van bindende EU-rechtshandelingen inzake elektriciteit of gas, mogen uitsluitend worden gebruikt voor de toepassing van deze wet, die bindende EU-rechtshandelingen, de Mededingingswet, de Warmtewet en de artikelen 4.4 en 4.5 van de Wet handhaving consumentenbescherming.

2. In afwijking van het eerste lid is Onze Minister en de Autoriteit Consument en Markt bevoegd bescheiden, gegevens of inlichtingen als bedoeld in het derde lid, te verstrekken aan:

a. een buitenlandse instelling, die op grond van nationale wettelijke regels is belast met de toepassing van de regels op het gebied van elektriciteit of gas, voor zover die bescheiden, gegevens en inlichtingen van betekenis zijn of kunnen zijn voor de uitoefening van de taak van die instelling;

b. een bestuursorgaan dat op grond van deze wet of van een andere wettelijke regeling dan deze wet is belast met taken die de toepassing of mede de toepassing van bepalingen op het gebied van elektriciteit of gas betreffen, voor zover die bescheiden, gegevens of inlichtingen van betekenis kunnen zijn voor de uitoefening van de taak van dat bestuursorgaan;

c. het Agentschap, voor zover die bescheiden, gegevens of inlichtingen van betekenis kunnen zijn voor de uitoefening van de taak van het Agentschap.

3. Op basis van het derde lid kunnen uitsluitend bescheiden, gegevens of inlichtingen worden verstrekt indien:

a. de geheimhouding van de bescheiden, gegevens of inlichtingen in voldoende mate is gewaarborgd en

b. voldoende is gewaarborgd dat de bescheiden, gegevens of inlichtingen niet zullen worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor deze worden verstrekt.

4. Indien Onze Minister op grond van artikel 7.1, vierde lid, een transmissiesysteembeheerder opdraagt werkzaamheden te verrichten, zijn het eerste, tweede, derde en vierde lid van overeenkomstige toepassing op die systeembeheerder.

Artikel 10.13 (bevoegdheid Minister, opdragen voorzieningen)

1. Indien naar het oordeel van de Autoriteit Consument en Markt blijkt dat een systeembeheerder in onvoldoende mate of op een ondoelmatige wijze kan of zal kunnen voorzien in het door hem te bereiken niveau van de kwaliteit van zijn transportdienst of in de totale behoefte aan capaciteit voor het transport van elektriciteit of gas over de door hem beheerde systemen, meldt zij zulks na overleg met de systeembeheerder van het desbetreffende systeem aan Onze Minister.

2. Nadat Onze Minister een melding heeft ontvangen, kan hij aan de desbetreffende systeembeheerder opdragen voorzieningen te treffen teneinde zeker te stellen dat het transport van elektriciteit of gas in voldoende mate of op een doelmatige wijze plaatsvindt.

3. Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van de opdracht, bedoeld in het tweede lid.

Artikel 10.14 (stille curator)

1. Indien naar het oordeel van Onze Minister door de bedrijfsvoering van een systeembeheerder de continuïteit of de betrouwbaarheid van de leveringszekerheid of de voorzieningszekerheid in gevaar komt en onverwijld ingrijpen noodzakelijk is, kan Onze Minister de systeembeheerder aanzeggen dat hij vanaf een bepaald tijdstip voor een bepaalde termijn de

opdrachten dient op te volgen die aan hem worden verstrekt door een door Onze Minister aangewezen persoon.

2. Bij de aanzegging geeft Onze Minister aan ter bescherming van welk belang de aanzegging geschiedt. Bij de aanzegging kunnen voorschriften en beperkingen worden gesteld aan de te geven opdrachten. De aangewezen persoon verstrekt uitsluitend opdrachten ter bescherming van het belang, bedoeld in het eerste lid.

3. De systeembeheerder verschafft de door Onze Minister aangewezen persoon desgevraagd alle medewerking.

4. Voor schade ten gevolge van handelingen die zijn verricht in strijd met een opdracht als bedoeld in het eerste lid, zijn bestuurders van de systeembeheerder persoonlijk aansprakelijk.

Artikel 10.15 (minister bevoegde instantie 994/2010)

1. Onze Minister is de bevoegde instantie, bedoeld in verordening 994/2010.

2. Onze Minister is belast met de taak, bedoeld in artikel 6, eerste en zevende lid, van verordening 994/2010.

3. Een voorstel of verzoek als bedoeld in artikel 7, eerste en zesde lid, van verordening 994/2010 wordt ingediend bij Onze Minister.

Hoofdstuk 11. Overige bepalingen

§ 11.1. Experimenteerruimte en ontheffingen

Artikel 11.1 (delegatie experimenteer AMvB)

1. Bij algemene maatregel van bestuur kan, met inachtneming van bindende EU-rechtshandelingen bij wege van experiment worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens deze wet, voor zover:

- a. het een experiment betreft op het gebied van hernieuwbare energie, energiebesparing of efficiënt gebruik het systeem of
- b. een experiment ten doel heeft het opdoen van praktijkkennis over andere marktmodellen of tariefreguleringsystematieken.

2. Bij of krachtens de maatregel van bestuur worden regels gesteld die van toepassing zijn op de toegestane experimenten, waarbij in elk geval wordt bepaald:

- a. welke afwijkingen van het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn toegestaan,
- b. voor welke categorieën systeemgebruikers of -beheerders de afwijkingen gelden en de omvang van de groep systeemgebruikers of -beheerders waarvoor een afwijking geldt,
- c. de ten hoogste toegestane tijdsduur van die afwijkingen,
- d. het aantal of welke situaties waarin een afwijking is toegestaan en
- e. de wijze waarop wordt vastgesteld of een afwijking aan haar doel beantwoordt en of de tijdsduur daarvan aanpassing behoeft.

3. Onze Minister zendt uiterlijk drie maanden na de beëindiging van een experiment een verslag over de doeltreffendheid en de effecten ervan, alsmede een standpunt inzake de voortzetting ervan anders dan als experiment, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

4. De voordracht voor een krachtens het eerste lid vast te stellen algemene maatregel van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Artikel 11.2 (ontheffing nieuwe infrastructuur)

1. Onze Minister kan voor een grote, nieuwe LNG-installatie, een opslaginstallatie en een interconnector voor gas op verzoek voor een in de ontheffing bepaalde periode ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.2, eerste lid, artikel 3.5, artikel 3.7, artikel 3.8, artikel 4.3, artikel 5.12, hoofdstuk 6, artikel 8.23, artikel 8.24 en hoofdstuk 9 indien wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- a. de aanleg de LNG-installatie, de opslaginstallatie of de interconnector voor gas versterkt de mededinging bij de levering van gas en de leveringszekerheid,
- b. het risico van de investering nodig voor de aanleg van de LNG-installatie, de gasopslaginstallatie of de interconnector voor gas is zo groot dat de aanleg niet zal plaatsvinden als geen ontheffing wordt verleend,
- c. de eigendom van de LNG-installatie, de gasopslaginstallatie of de interconnector voor gas berust bij een ander dan de beheerder het transmissiesysteem voor gas waarop de nieuwe LNG-installatie, de opslaginstallatie of de interconnector voor gas zal worden aangesloten,
- d. de gebruikers van de LNG-installatie, de gasopslaginstallatie of de interconnector voor gas wordt een tarief in rekening gebracht en
- e. de ontheffing belemmert niet de mededinging op of de doelmatige werking van de interne gasmarkt of de doelmatige werking van het transmissiesysteem voor gas waarop de nieuwe LNG-installatie, de gasopslaginstallatie of de interconnector voor gas wordt aangesloten.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op aanmerkelijke uitbreidingen van de capaciteit van een bestaande LNG- installatie of opslaginstallatie en op een wijziging van een bestaande LNG-installatie of opslaginstallatie die de ontwikkeling van nieuwe bronnen van gasvoorziening bevorderen.

3. Onze Minister beslist op een verzoek om een ontheffing als bedoeld in artikel 17 van verordening 714/2009.

4. De Autoriteit Consument en Markt of, in voorkomend geval, het Agentschap brengt advies aan Onze Minister uit over door hem te nemen besluiten als bedoeld in het eerste en derde lid.

5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de procedure tot aanvragen en verlenen van een ontheffing als bedoeld in het eerste lid.

§ 11.2. Uitvoering bindende EU-rechtshandelingen

Artikel 11.3 (strafbaarstelling overtredingen EU-verordeningen)

Het is verboden in strijd te handelen met bij ministeriële regeling aan te wijzen artikelen of onderdelen daarvan, van bindende EU-rechtshandelingen inzake elektriciteit of gas.

Artikel 11.4 (werkzaamheden uitvoering verordening 994/2010)

Een transmissiesysteembeheerder voor gas verricht, indien Onze Minister hem dit opdraagt, werkzaamheden ter uitvoering van verordening 994/2010.

§ 11.3. Verhoudingen andere wetten

Artikel 11.5 (Belemmeringenwet: werk van algemeen nut)

1. Voor de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht wordt een systeem aangemerkt als openbaar werk van algemeen nut.

2. De aanleg of uitbreiding van een installatie als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, wordt voor de toepassing van de Belemmeringenwet Privaatrecht aangemerkt als openbaar werk van algemeen nut.

Artikel 11.6 (natrekking Burgerlijk wetboek)

Voor de toepassing van artikel 20 van Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek wordt een systeem beschouwd als een net.

§ 11.4. Overige bepalingen

Artikel 11.7 (representatieve organisaties)

Een representatieve organisatie van partijen op de elektriciteits- of gasmarkt wordt geacht belanghebbende te zijn bij een besluit, niet zijnde een beschikking, genomen op grond van deze wet.

Artikel 11.8 (provincies en gemeenten geen bevoegdheden)

Provinciale staten en de gemeenteraad zijn niet bevoegd het transporteren en het leveren van elektriciteit of gas in het belang van de energievoorziening aan regels te binden.

Artikel 11.9 (vergoedingen aan de Minister)

1. Er is een vergoeding verschuldigd aan Onze Minister voor een door hem verleende instemming, aanwijzing, ontheffing en vergunning welke vergoeding verschuldigd is voor ten hoogste de kosten van de bemoeiingen met betrekking tot de instemming, de aanwijzing, de ontheffing of de vergunning.
2. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere eisen worden gesteld aan de vergoeding, bedoeld in het eerste lid.
3. Onze Minister kan het verschuldigde bedrag invorderen bij dwangbevel.

Hoofdstuk 12. Slot- en overgangsbepalingen

§ 12.1. Aanpassen andere wetgeving

PM

§ 12.2. Overgangsrecht

PM

§ 12.3. Slotbepalingen

Artikel 12.x

1. De Elektriciteitswet 1998 vervalt.
2. De Gaswet vervalt.

Artikel 12.x (inwerkingtreding)

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor verschillende artikelen en onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 12.x (citeertitel)

Deze wet wordt aangehaald als: Elektriciteits- en gaswet.

Transponeringstabel Elektriciteitswet 1998

Artikel Elektriciteitswet 1998	Wetsvoorstel
1 lid 1-3 en 5	Artikel 1.1
1 lid 4	Artikel 1.2
2	-
3	-
4	-
4a	Artikel 7.1
5	Artikel 10.7
5a	Artikel 10.5, artikel 10.1
5b	Artikel 10.7, lid 3
5c	Artikel 10.9
7	Artikel 10.12
7a	Artikel 11.1
9a	Artikel 2.1
9b	Artikel 2.3 en artikel 2.4
9c	Artikel 2.5
9d	Artikel 2.6
9e	Artikel 2.7
9f	Artikel 2.8
9g	Artikel 11.5
9h	Artikel 4.6
10	Artikel 4.2 en artikel 4.3
10Aa	Artikel 4.2
10a	Artikel 4.2
10b	Artikel 4.3, lid 2
11	Artikel 4.5
11a	-
11b	-
12	-
13	Artikel 4.5 en artikel 10.13
13a	Artikel 10.14
14	Artikel 4.5
15	Artikel 4.4
16 lid 1, 2, 7, 10, 12	Artikel 5.5
16 lid 3	Artikel 4.18
16 lid 4	Artikel 4.19, lid 2
16 lid 6	5.27
16 lid 8 en 9	Artikel 5.22 en artikel 5.9
16 lid 11	Artikel 5.30
16 lid 12 en 13	-
16 lid 14	Artikel 4.10
16 lid 15	Artikel 5.10, lid 4 en 5
16Aa	Artikel 4.12, lid 2 en artikel 4.13
16a lid 1-2	Artikel 4.18
16a lid 3	-
16c	Artikel 4.18
16d	Artikel 5.19
16da	Artikel 10.5, lid 3
17	Artikel 4.12
17a	Artikel 4.12
18	Artikel 4.15
18a	Artikel 5.21
19a	Artikel 5.12
19b	Artikel 5.19
19c	-
19d	Artikel 5.28
19e	Artikel 5.23
20	Artikel 11.5

20a	Artikel 5.1
20b	Artikel 5.1
20c	Artikel 5.1
20d	Artikel 6.9
20e	-
21	Artikel 5.12
22	Artikel 10.13
23	Artikel 5.10
24	Artikel 5.11
24a	Artikel 5.11
24b	Artikel 5.27
25	Artikel 5.25
26	-
26a	Artikel 8.18
26aa	Artikel 5.13
26ab	Artikel 5.15, lid 2-6
26ac	Artikel 5.14, lid 4
26ad	Artikel 5.13
26ae	Artikel 5.13
26ae lid 12	PM overgangsrecht
26af	PM overgangsrecht
26ah	-
26b	-
27	Artikel 9.2
28	Artikel 6.3
29	Artikel 6.4
30a	Artikel 6.5
31 lid 1, 2, 3, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15	Artikel 9.1
31 lid 5, 6, 7	Artikel 6.15 en artikel 5.20 En deels vervallen
31b	Artikel 8.21
31c	Artikel 2.21
32	Artikel 9.4
33	Artikel 9.5
34	Artikel 9.6
36	Artikel 9.7
37	Artikel 9.7
37a	Artikel 9.8
38	Artikel 9.9
39	Artikel 5.19
40	-
40a	Artikel 6.5
41	Artikel 6.7
41a	Artikel 6.8
41b	Artikel 6.9
41c	Artikel 6.9
41d	Artikel 6.7
42	Artikel 6.9
43	Artikel 5.20
51	Artikel 8.25
52	Artikel 8.26
53	-
54	Artikel 9.3
55	Artikel 9.7
56	Artikel 9.6
57	Artikel 9.6
58	Artikel 9.8 en artikel 9.9
59	-
68	-
73	Artikel 2.9

74	Artikel 2.10
75	Artikel 2.11
76	Artikel 2.12, artikel 2.12
77	Artikel 2.13
77d	-
77e	-
77f	-
77h	-
77i	Artikel 10.3
78	Artikel 10.11, artikel 10.12
79	Artikel 5.18, lid 4
81	-
82	Artikel 11.7
83	Artikel 11.8
84	-
85	Artikel 11.9
86	Artikel 8.1
86a	Artikel 8.22
86b	-
86c	Artikel 11.2
86ca	-
86d	Artikel 7.2
86e	Artikel 7.6
86f	Artikel 2.2
86g	-
86h	Artikel 7.4
86i	Artikel 7.5
91	PM overgangsrecht
93	Artikel 4.8
93a	Artikel 4.8
95a	Artikel 8.5
95b	Artikel 8.10 en artikel 8.11
95c	Artikel 8.13
95ca	Artikel 8.16, lid 2 en 3
95cb	Artikel 8.16, lid 1 en 4
95d	Artikel 8.7
95e	Artikel 8.8
95f	Artikel 8.9
95j	Artikel 8.2, lid 5
95k	Artikel 8.2
95l	Artikel 8.4
95la	Artikel 5.14
95lb	Artikel 8.16
95lc	Artikel 8.15
95m	Artikel 8.18, artikel 8.19, artikel 8.20, artikel 8.21
95n	Artikel 8.6
95na	Artikel 8.12
95o	Artikel 8.23

Transponeringstabel Gaswet

Artikel Gaswet	Wetsvoorstel
1	Artikel 1.1
1a	Artikel 10.1, artikel 10.7 en artikel 10.8
1b	Artikel 10.5
1c	Artikel 10.2 en artikel 10.5
1d	Artikel 10.7, lid 3
1e	Artikel 10.9
1g	Artikel 10.12, lid 2 onderdeel c
1h	Artikel 10.11 en Instellingswet ACM
1i	Artikel 11.1
2	Artikel 4.2 en artikel 4.3
2a	Artikel 4.4
2b	Artikel 4.2, lid 1, onderdeel b
2c	Artikel 4.3
3	-
3a	-
3b	Artikel 4.2
3c	
4	-
5	Artikel 10.13, lid 2 en 3
5a	Artikel 10.14
6	Artikel 4.5
7	Artikel 4.5, lid 1, onderdeel c
7a	Artikel 4.13
8	Artikel 5.12
8a	Artikel 5.24
8b	Artikel 10.5, lid 3
9	Artikel 10.13
9a	Artikel 3.2
9b	Artikel 3.3
10 lid 1	Artikel 3.4 en artikel 5.5
10 lid 2	Artikel 3.4 en artikel 5.5
10 lid 3	Artikel 5.5, lid 2, en artikel 5.16 en artikel 5.22
10 lid 4	Artikel 5.2
10 lid 5	Artikel 5.13 en artikel 5.29
10 lid 6	Artikel 5.10
10 lid 7	Artikel 4.18
10 lid 8	Artikel 3.4, lid 4 en artikel 5.18, lid 1, onderdeel c
10 lid 9	Artikel 5.5
10 lid 10 en 11	-
10a lid 1	Artikel 5.9, artikel 5.17, artikel 11.4
10a lid 2	Artikel 5.26
10a lid 3	-
10a lid 4	Artikel 5.17, lid 2
10a lid 5 en 6	-
10a lid 7	Artikel 4.10, lid 1
10a lid 8	Artikel 5.11, lid 4
10b lid 1	Artikel 4.12
10b lid 2 en 3	Artikel 4.17
10b lid 4	-
10c lid 1	Artikel 4.12
10c lid 2	Artikel 4.17
10c lid 3	-
10c lid 4	-
10d lid 1	Artikel 4.15, lid 1
10d lid 2	Artikel 4.15, lid 2
10d lid 3	Artikel 5.20, lid 5
10e	Artikel 5.21
11	Artikel 2.20

12	-
12a	Artikel 9.2
12b	Artikel 9.1
12c	Artikel 9.4 en artikel 9.6
12d	Artikel 9.5
12e	-
12f	Artikel 9.7
12g	Artikel 9.7
12h	Artikel 9.8
12i	Artikel 9.9
13	Artikel 3.5
13a	Artikel 8.24
13b	Artikel 5.15, lid 2-6
13c lid 1	Artikel 5.14, lid 4
13c lid 2	Artikel 5.14, lid 1
13d lid	Artikel 5.13
13d lid 11	Artikel 5.13, lid 5
13e lid	Artikel 5.13
13e lid 11	Artikel 5.13, lid 4
13e lid 12	PM overgangsrecht
13f	PM overgangsrecht
13h	-
14 lid 1	Artikel 5.11, lid 1
14 lid 3-7	Artikel 8.18
14a	Artikel 3.6
15	Artikel 3.8 en artikel 5.11, lid 2
16	-
17	Paragraaf 12.1
17a	Artikel 5.27
17b	Artikel 7.7, lid 2
18g	Artikel 3.7
18ga	Artikel 3.8, lid 2
18h	Artikel 11.2
18i	-
19	Artikel 8.25
20	Artikel 8.26
21	-
22	Artikel 9.3
23	Artikel 9.7
24	Artikel 9.7
25	Artikel 9.6
26	Artikel 9.8 en artikel 9.9
27	-
32	Artikel 5.20
35a	Artikel 5.12
35b	Artikel 5.19
35c	-
35d	Artikel 5.28
35e	Artikel 5.23
37	Artikel 5.18, lid 4 Artikel 3.9
38	-
38b	-
39	Artikel 5.3, lid 3
39a	Artikel 11.5
39b	Artikel 2.3, artikel 2.4, artikel 3.1
39c	Artikel 2.5
39d	Artikel 2.6
39e	Artikel 6.9
39f	-

39h	Artikel 4.6
40	-
42	-
42a	Artikel 5.14
42b	Artikel 8.16
42c	Artikel 8.15
43	Artikel 8.5
44	Artikel 8.10 en artikel 8.11
44a	-
44b	Artikel 8.16
45	Artikel 8.7
46	Artikel 8.8
47	Artikel 8.9
50	Artikel 8.22
51	Artikel 5.19
52	-
52a	Artikel 7.1
52ab	Artikel 10.15
52b	Artikel 8.18 en artikel 8.20
52c	Artikel 8.6
52d	Artikel 8.12
53	Artikel 2.14
54	Artikel 2.15
54a lid 1, 2, 3, 5	Artikel 2.16
54a lid 4	-
54b	Artikel 2.17
55	Artikel 2.18
56	Artikel 2.19
57	Artikel 10.4
60ac	Instellingswet ACM
60ad	Artikel 10.3
61	Artikel 11.7
62	Artikel 11.8
63	-
64	Artikel 11.9
66a	Artikel 7.2
66b	Artikel 7.6
66c	-
66d	Artikel 7.8
66e	Artikel 2.2 jo artikel 3.4, lid 5
66f	-
66g	Artikel 7.4
66h	Artikel 7.5
66i	Artikel 2.9
66j	Artikel 2.10
66k	Artikel 2.11
66l	Artikel 2.13
72	-
73	-
80	-
80a	-
81	Artikel 6.7
81a	Artikel 6.8
81b	Artikel 6.9
81c	Artikel 6.9
81d	Artikel 6.9
81e	Artikel 6.5
82	Artikel 6.7
83	Artikel 5.19
85	Artikel 4.8
85a	Artikel 4.8

CONCEPT